Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 554

Poznań, sobota dnia 3 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 2 grudnia.

„Ziemia dla chłopów bez odszkodowania"

Niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę na ewolucję społeczno - polityczną, jaka się na wsi dokonywa na ziemiach zachodnich. Nasz włościanin odwraca się od prądów i haseł stanowych i służących im partyj, a coraz bardziej zdecydowanie idzie w kierunku społecznego umiarkowania i politycznych tendencyj ogólno - narodowych. Dowodem tego wzmagające sę wciąż zaufanie mas włościańskich, szczególnie młodszego pokolenia, do obozu narodowego; dowodem niemniej rosnąca z miesiąca na miesiąc popularność i poczytność „Wielkopolanina", stojącego na gruncie społecznej rozwagi i pozytywnych politycznych wskazań narodowych z unikaniem wszelkiej demagogji stanowoczy klasowo - partyjnej.

Objawem również znamiennym jest to, że także zwolennicy Stronnictwa Ludowego w tutejszych województwach mają bez porównania więcej społecznego i politycznego realizmu, aniżeli ich przyjaciele polityczni w innych dzielnicach kraju.

Jeżeli o stosunkach tutejszych można powiedzieć, że wieś nasza idzie raczej w kierunku społecznego umiarkowania, to np. w Małopolsce zaznacza się, przeciwnie, zwrot wyraźnie w lewo, zaznacza się radykalizacja wsi. Tej społecznej radykalizacji towarzyszy silny wzrost nastrojów polityczno - opozycyjnych. Ale na tem miejscu pragniemy się przyjrzeć stronie społecznej zagadnienia.

Ilustruje ją wymownie wywiad, udzielony przez posła Witosa krakowskiemu socjalistycznemu „Naprzodowi". W wywiadzie tym czytamy między innemi:

„Rozważając możliwość poprawy doli chłopskiej, widzę ją tylko w przeprowadzeniu hasła: ziemia dla chłopów bez odszkodowania, — w zniknięciu wielkiej własności i przebudowie państwa na nowych podstawach. Kapitalizm przeżył się i skończył i kto tego nie widzi, jest ślepcem, któremu nawet silne, różowe okulary nie pomogą. Świat cały przechodzi zupełne przeobrażenie. Kto z tem się nie będzie umiał pogodzić, da się zetrzeć niczem pod kamieniem młyńskim. Kto pragnąłby w koło rozpędowe wypadków pchać palce, może nietylko pozbawić się palców, ale może stracić głowę i rozszarpany zostać na strzępy. Czasy pańszczyzny pod żadną formą w Polsce nie wrócą i niema takiego człowieka i takiej siły, któreby je wprowadziły...

„Na nadchodzącej radzie naczelnej Stronnictwa Ludowego w Warszawie będę najgorętszym propagatorem naprowadzonych przezemnie myśli. — Na zakończenie dodam też, że chciałbym działać w ścisłej łączności całej lewicy demokratycznej i byłbym bardzo zadowolony, gdyby się rychło i trwale dało umocnić węzły, jakie nas łączą."

Równocześnie w „Piaście" ukazał się artykuł „Bez tytułu", który domaga się jaknajradykalniejszego przeprowadzenia reformy rolnej, przyrzekając wielkiej własności „gniew i pomstę" za grzebanie każdej śmielszej myśli, za pochwalanie deptania prawa i łamania kości oraz za sławienie Brześcia.

Nasze stanowisko polityczne jest znane. Tutaj pragniemy się zatrzymać przy kwestjach społecznych, poruszonych przez posła Witosa w wywiadzie, udzielonym „Naprzodowi".

Włościanin tutejszy zgodzi się oczywiście z posłem Witosem bezwzględnie, że „czasy pańszczyzny pod żadną formą w Polsce nie wrócą". Nasz włościanin zmodyfikuje tezy posła Witosa o kapitaliźmie i wielkiej własności w tym sensie, że jaskrawe formy kapitalizmu się przeżyły, że błędy i grzechy wielu kapitalistów same ich grzebią, a że wielka własność ziemska będzie stopniowo topniała, może nawet pod wpływem stosunków gospodarczych — szybciej, niż stopniowo.

Natomiast włościanin wielkopolski, pomorski i śląski nie zachwyci się zgoła hasłem: „ziemia dla chłopów bez odszkodowania", — raz ze względów zasadniczych, a powtóre i z praktycznych pobudek, bo, gdybyśmy na te tory wkroczyli, to komu poseł Witos da gwarancję, że kamień, rzucony na pochyłą płaszczyznę, w pewnym punkcie po drodze się zatrzyma? Komu poseł Witos da gwarancję, że po „obszarnikach" nie przyjdzie kolej na włościan o większej posiadłości, a potem na tych o średnich gospodarstwach? Przecież zawsze pozostanie tłum biedniejszych. Więc nasz włościanin odrzuci hasło demagogiczne: „ziemia dla chłopów bez odszkodowania" tak samo, jak przeciwne jest naturze wezwanie posła Witosa do „ścisłej łączności całej lewicy demokratycznej", czyli do łączności chłopa, uważającego zasadę własności prywatnej za dogmat, z socjalistą, u którego negacja tej zasady jest kamieniem węgielnym jego programu.

Ale w innych dzielnicach, szczególnie w Małopolsce, hasła te — jak nas informują — mają żywy oddźwięk w masach chłopskich. Jutro omówimy tego przyczyny, któremi są obok strasznej nędzy włościaństwa — system panujący oraz żywiołowa nienawiść do konserwatystów, apoteozujących „rządy bata", „rządy silniejszego".

Generał Schleicher — kanclerzem Rzeszy

Prezydent Hindenburg powierzył mu misję tworzenia prezydjalnego gabinetu — Ostatnie, nieudane próby Papena utrzymania się przy władzy

Berlin, 2. 12. (Tel. wł.) **Dziś w południe prezydent Rzeszy powierzył gen. Schleicherowi misję tworzenia nowego gabinetu prezydjalnego. Gen. Schleicher misję przyjął.**

Berlin, 2. 12. (Tel. wł.) Powierzenie misji gen. Schleicherowi nastąpiło wbrew wszelkim oczekiwaniom opinji publicznej. Do ostatniej chwili szanse Papena i Schleichera były zupełnie równe, a raczej nawet liczono się z ponownym wyborem osoby Papena.

Tymczasem po przeprowadzonych dziś przed południem konferencjach obu kandydatów na stanowisko kanclerza z licznemi osobistościami upatrzonemi na nowych ministrów, oraz z dotychczasowymi ministrami okazało się, że parę osób wypowiedziało się przeciw kandydaturze Papena. Zadecydował tu też, jak słychać, stosunek władz pruskich. M. i. komisarz Bracht wyraźnie oświadczył Papenowi, że nie może w przyszłości liczyć na jego współpracę.

Wobec tego po konferencji u Hindenburga wczoraj wieczorem i dziś rano Papen zrezygnował, a prezydent zawezwał Schleichera i postanowił powierzyć mu misję tworzenia nowego gabinetu.

Przypuszczalny skład i program nowego rządu Rzeszy

Berlin, 2. 12. (Tel. wł.) Podczas ostatnich narad w kołach decydujących toczyły się już wiążące rozmowy w sprawie personalnego składu nowego gabinetu. Obecnie jest rzeczą pewną, że do rządu Schleichera wejdzie kilku dotychczasowych ministrów, a więc przedewszystkiem sam Schleicher jako kanclerz i minister Reichswehry zarazem, dalej min. spraw zagranicznych Neurath, min. finansów Schwerin-Krosigck i min. komunikacji Guertner. Najwięcej trudności nastręcza znalezienie odpowiednich osobistości na stanowiska ministrów pracy i gospodarstwa, oraz wyżywienia, które to stanowiska były głównym punktem spornym.

Obecnie już wiadomo, że nowy gabinet ma się ograniczyć do opracowania doraźnego programu ustawy o zdobyciu źródeł pracy i przeprowadzić akcję pomocy gospodarczej w kraju. Zupełnie na uboczu pozostaną tak aktualne za Papena i silnie zarazem zwalczane sprawy różnych reform, a zwłaszcza zmiany konstytucji.

Berlin, 2. 12. (Tel. wł.) Miejsce ustępującego dotychczasowego min. spraw wewnętrznych von Gayla ma zająć komisarz dla Prus Bracht.

W związku z tem obecnie usiłuje się wprowadzić w życie reformę ustroju administracyjnego w Prusiech pod postacią złączenia urzędu ministra spraw wewnętrznych Rzeszy ze stanowiskiem pruskiego premjera. Zostałby nim Bracht. W tej sprawie toczą się rokowania, prowadzone przez Schleichera z wszystkiemi miarodajnemi czynnikami.

Ponadto czynione są starania odroczenia term. nu zwołania Reichstagu aby umożliwić nowemu gabinetowi odpowiednie przygotowanie się.

Utworzenia rządu należy się spodziewać dopiero za kilka dni z uwagi na trudności związane z opracowaniem odpowiedniego programu gospodarczego, oraz ustalenia osobowego składu zwłaszcza co do tek ściśle gospodarczych.

Nowe napady i aresztowania

Zamordowanie pocztyljona koło Krakowa i obrabowanie poczty pod Częstochową — Aresztowanie trzech ukraińskich zbrodniarzy

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Doniesienia, które nadchodzą z dnia 1. grudnia, podają obok krwawego napadu w Gródku szereg innych wypadków rabunkowych.

Zamordowano pocztyljona, przewożącego pocztę z Sułkowic do Kalwarji Zebrzydowskiej niedaleko Krakowa, przyczem zrabowano 4 tys. zł.

W urzędzie pocztowym w Krzepicach pod Częstochową, gdzie zorganizowano już kilka napadów, rozpruto kasę i skradziono przeszło 12 tys. gotówką oraz 2 tys. w znaczkach pocztowych. (w)

Lwów, 2. 12. (Tel. wł.) Aresztowano dalszych trzech sprawców napadu w Gródku Jagiellońskim. Zarówno miejsce aresztowania jak i nazwiska trzymane są w tajemnicy.

Ujęci koło Mikołajowa nazywają się Dymitr Dawiłyszyn i Wasyl Biłoch.

W Truskawcu aresztowano pewnego osobnika, przy którym znaleziono 4 nabite rewolwery.

Wybory do rad adwokackich

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Przy wyborach do naczelnej rady adwokackiej wybrano prezesem pos. z B. B. Franciszka Paschalskiego, wiceprezesami sen. z B. B. Boguckiego oraz b. min. Piechockiego z Poznania, skarbnikiem adw. Brzezińskiego, a sekretarzem adw. Ettingera.

Do wydziału wykonawczego weszli pp. Bogucki, Brzeziński, Domański, Ettinger, pos. Klubu Narodowego Jan Nowodworski, pos. ruski Biłyk, Piechocki, Mieciewicz i pos. żydowski Sommerstein. Rzecznikami dyscyplinarnymi zostali Ettinger, Czesław Chmielewski, Nowodworski i Zajdler. (w)

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Dziekanem rady adwokackiej warszawskiej został wybrany b. sen. z Kl. Nar. pos. Bielawski a wicedziekanem b. pos. narodowy Chełmoński. (w)

Zniżka cen węgla

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — W najbliższych dniach ma ukazać się zarządzenie w sprawie zniżenia ceny węgla w handlu hurtowym i detalowym. (w)

Znów żyd!

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — W cukierni „Carlton" aresztowano szwagra jednego z najwybitniejszych żydowskich finansistów Szereszewskiego, inż. Dawidsona. Aresztowanie nastąpiło wskutek polecenia prokuratora i ma związek z kilkoma sprawami wekslowemi oraz z sowiecką misją handlową. (w)

Opieczętowanie lokalu

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Władze opieczętowały lokal Tow. Polsko-Chińskiego, którego siedziba mieści się w Instytucie Wschodnim. Towarzystwo Polsko-Chińskie zostało narazie zamknięte. Powody tego nie są znane. (w)

Ze szkodą interesów ziem zachodnich

Od dłuższego czasu jesteśmy świadkami bezustannych reorganizacyj, translokacyj względnie likwidacyj po miastach i miasteczkach Wielkopolski i Pomorza. Zaczęło się to na dobre od likwidacji szeregu powiatów, dokonanej wbrew protestom ludności.

Dla miast, z których usunięto siedziby władz, urzędów i instytucyj powiatowych, główne dla nich w obecnych czasach podstawy gospodarcze przestały istnieć. Stąd dla ludności tych miast straty niewątpliwie niepowetowane, a korzyści dla państwa w postaci oszczędności bardzo problematyczne. W miastach i miasteczkach zlikwidowanych powiatów pozostały jako gmachy martwe, często kosztownie wybudowane nowe budynki państwowe, szkoły i urzędy, z któremi dzisiaj nie wiadomo, co robić.

Na likwidacji powiatów nie skończyło się jednakże. Niebawem przyszły dalsze likwidacje wzgl. translokacje urzędów skarbowych, drogowych, siedzib sądów okręgowcyh, baonów podchorążych (w Śremie i Jarocinie), i t. d., a obecnie, jak nam donoszą nasi korespondenci prowincjonalni, na porządku dziennym jest sprawa „komasacji" inspektoratów szkolnych. Ostatnio zlikwidowano np., jak o tem donosiliśmy, inspektoraty w Brusach w powiecie chojnickim i w Nowem n. W., a agendy zlikwidowanych inspektoratów przydzielono do inspektoratów powiatowych, odległych o kilkanaście kilometrów. To samo dzieje się w Wielkopolsce, gdzie m. i. zniesiono ostatnio inspektorat szkolny w Zbąszyniu.

Nie jesteśmy przeciwnikami właściwych reorganizacyj a nawet likwidacyj tam, gdzie zachodzi ich istotna rzeczowa potrzeba, lub, gdzie to wiedzie do istotnej poważnej oszczędności. Trudno np. kwestjonować fakt zniesienia baonów podchorążych w Jarocinie i Śremie, mimo, iż likwidacja tych ośrodków stanowi dla danych miast niepowetowany gospodarczy cios, tem cięższy, że dokonany w tak ciężkich już czasach. Likwidacja bowiem tych ośrodków powodowana była względami zasadniczemi, mianowicie całkowitą zmianą dotychczasowego systemu wyszkoleniowego podchorążych. Trudno dalej kwestjonować fakt likwidacji jakiegoś urzędu pocztowego lub zamiany takiego urzędu na agenturę, jeżeli to nie przynosi szkody, a daje oszczędność.

Ale musimy się zastrzec przeciwko dokonywanej na szkodę najistotniejszych interesów gospodarczych, kulturalnych i narodowych w małych miastach i miasteczkach ziem zachodnich likwidacji względnie translokacji urzędów i instytucyj bez istotnej ku temu potrzeby, bez efektu realnej oszczędności, a często ze skutkami, które dowodzą bezplanowości działania. Bo, czy pomyślano o tem, likwidując — weźmy pierwszy z brzegu przykład — szkołę rolniczą w Dąbrowej Łące pod Wąbrzeźnem i przenosząc ją do Grudzidza, że uczniowie tej szkoły potrzebują do nauki praktycznej roli doświadczalnej, której w Grudziądzu niema? Miasteczko pozbawiono ważnej placówki gospodarczej, a uczniowie szkoły chodzą obecnie na praktykę do odległego od Grudziądza o 6 klm. majątku w Tarpnie. Albo drugi przykład: dlaczego zlikwidowano w obumierającem już i tak mieście kresowem Zbąszyniu tak ważną placówkę polską, jaką był inspektorat szkolny?

Gdybyż na dotychczasowych likwidacjach się skończyło; niestety nie! Na Pomorzu mówi się już o dalszych likwidacjach: są podobno zamiary zniesienia powiatowych insektoratów szkolnych i połączenia po kilka w jeden inspektorat okręgowy z siedzibą oczywiście miasta w danym okręgu największego. Chodzą również słuchy o dalszej likwidacji powiatów: na wielkiem zebraniu rolników w Tucholi mówiono w ostatnich dniach z niepokojem i trwogą o możliwości likwidacji powiatu tucholskiego.

Wszystko to dzieje się wbrew protestom, petycjom, memorjałom, słowem wbrew woli i przeważnie bez wysłuchania czynników zainteresowanych.

Akcja likwidacyjna i nowatorska poza bezplanowością w realizowaniu budzi poważne zastrzeżenia natury nietylko gospodarczej, ale i ogólnonarodowej. Wiedzie ona bowiem w skutkach swych do powolnego i systematycznego upadku gospodarczego mniejszych miast, następnie do podważenia odporności gospodarczej i kulturalnej społeczeństwa ziem zachodnich, a wreszcie toruje znakomicie drogę inwazji żydowskiej. Jeszcze kilka lat temu widieliśmy w miastach i miasteczkach Wielkopolski Żydów, i to stosunkowo nielicznych tylko wśród straganów jarmarcznych. Dzisiaj na jarmarkach jest ich sporo, a poza tem stabilizują się na ziemiach zachodnich już bez skrupułów i przeszkód poważniejszych.

Rząd pruski dla celów politycznych, germanizacyjnych, otoczył, jak wiadomo, specjalną opieką miasta i miasteczka Wielkopolski i Pomorza, wychodząc z założenia, że kapitał, włożony w te pracowite dzielnice, oporcentowuje się sowicie. Zabrano się przedewszystkiem do ulepszenia dróg; wybudowano kanał bydgoski, szosy i koleje. W większych i średnich miastach, a później nawet i mniejszych skoszarowano wojsko, umieszczono urzędy i instytucje państwowe. Gniezno np. prócz garnizonu i rozmaitych szkół otrzymało znany wielki zakład leczniczy w Dziekance. Specjalną opieką otoczono mniejsze miasta i miasteczka; Żnin, Nowytomyśl, Odolanów i t. d. stały się siedzibą starostw; w Kcyni, Rogoźnie, Koźminie i t. d. urządzono seminarja nauczycielskie; w Barcinie, Koronowie, Witkowie, Pniewach i wielu innych miasteczkach utworzono inspektoraty szkolne, szkoły obywatelskie, rolnicze i t. p.

Wysiłki te, aczkolwiek pomyślane w celach germanizacyjnych, wpłynęły dodatnio no stosunki gospodarcze naszych miast i miasteczek, z czego skorzystała — wbrew intencji systemu pruskiego — niewątpliwie i ludność polska, przeważnie wprawdzie pośrednio, bo bezpośrednio dla niej samej, mimo że podatki płaciła, zasadniczo nic nie robiono.

Czy wobec grożącego niechybnie zubożałym miastom i miasteczkom ziem zachodnich niebezpieczeństwa osłabienia odporności i najazdu żydowskiego nie należałoby, odwróciwszy jeno doświadczenia z niedalekiej przeszłości, stosować polityki wzmacniania gospodarczego i moralnego polskiej ludności tych miast? To byłoby logiczne i jedynie słuszne dla interesów państwowych i narodowych ziem zachodnich. W akcji zaś, której świadkami jesteśmy od pewnego czasu, a która ostatnio wzmogła się niepomiernie, nie widać bynajmniej tej logiki i tej umiejętności czerpania nauki z historji. Za to widać w tych ciągłych likwidacjach, reorganizacjach i translokacjach aż nadto dużo bezplanowości i nieprzemyślenia projektów, co przynosi dużą szkodę gospodarczym, kulturalnym i narodowo-państwowym interesom ziem zachodnich.

Budowa miasta Gdyni i zmienne fale administracyjne

Trzeci list o sprawach morskich

W związku z powstaniem portu w Gdyni musiało samo przez się powstać zagadnienie miasta. Nie można było w naszych warunkach czekać, aż miasto powstanie samo pod wpływem czynników, wytwarzanych przez fakt istnienia portu. Jedyny port prawdziwie polski wymagał dla swego prowadzenia dość znacznego aparatu urzędniczego, a zresztą i dla wszystkich, którzyby byli swą pracą związani z portem, należało stworzyć warunki, umożliwiające życie i pracę na tem miejscu, które kilka lat temu było częściowo wydmą piasczystą, częściowo torfowemi mokradłami z kilkoma nędznemi domkami rybackiemi.

Od czasu powstania koncepcji Gdyni jako miasta portowego rząd nie opracował określonych wytycznych, wobec czego rozwój i rozbudowa Gdyni były zależne raczej od wypadku, i wiele rzeczy nosi cechy niedostatecznego przemyślenia. Zaczniemy od administracji, która musiała mieć w nowopowstającem mieście portowem specjalnie ważne i odpowiedzialne zadania. Już w roku 1924 pojawiły się artykuły w gazetach, w których, w związku ze sprawą budowy portu w Gdyni, była wysuwaną myśl, że należy wydzielić Gdynię z województwa pomorskiego, zrobić z niej oddzielną jednostkę administracyjną ze specjalnym komisarzem, którego zadaniem byłoby zorganizowanie ogromnej pracy: stworzenie pierwszego w Polsce miasta nadmorskiego.

Nie było jednak wojewody pomorskiego, któryby tej myśli nie przeciwdziałał, chociaż było jasnem, że Gdyni nic właściwie z Toruniem nie wiąże, wszystko zaś wiąże ją ze stolicą państwa, że województwo jest tylko jedną zbyteczną instancją, tylko komplikującą sprawy.

Z wioski Gdyni z wójtem p. Radtkiem na czele, który własnoręcznie rejestrował przyjezdnych, wypisywał karty kuracyjne i pobierał podatki, zostało utworzone miasto z normalną organizacją samorządową. Miasto nie miało żadnych środków ani nieruchomości. Pierwszym burmistrzem był p. Krauze, pochodzący z okolic Gdyni. W roku 1926 przyszedł jako starosta morski generał Zaruski, który był tam niedługo i powrócił do Warszawy, pozostawiwszy po sobie szereg anegdotek i sporo zamętu. P. Krauze został prezydentem miasta. Rozpoczęto na niego nagankę i ostatecznie wojewoda Lamot zawiesił go w czynnościach. Różne dochodzenia i próby zdyskredytowania p. Krauzego ciągnęły się przez kilka lat i zakończyły się tem, że nie można mu było absolutnie nic zarzucić, a u miejscowych autochtonów Kaszubów pozostało głęboko utajone wrażenie krzywdy, którą po dziś dzień pamiętają. Potem przyszedł p. Bilek, najprzód w charakterze komisarza ministerstwa przemysłu i handlu i skarbu, później zaś jako komisaryczny prezydent miasta.

Z Gdyni zrobiono oddzielne starostwo i starostą mianowano p. Staniszewskiego. Później przyszedł na to miejsce pułk. Pożerski, lecz wkrótce musiał ustąpić, gdyż Gdynia otrzymała nowy statut, przewidujący administrację rządową. Komisarzem rządu został p. Zabierzowski, lecz ponieważ on w Gdyni bywał rzadko, faktycznie rządził Gdynią jego zastępca p. Bederski. Latem 1932 r. obydwaj odeszli, komisarzem został mianowany p. Czerwiński, zastępcą jego inż. Szaniawski. Każdy z nich, skoro zaledwie wszedł w bieg bardzo skomplikowanych spraw, związanych z tworzeniem nowego miasta, zostawał odwoływany; przychodził nowy człowiek, następowała zmiana personelu, i wprowadzano nowe metody. Żaden z administratorów Gdyni nie miał czasu doprowadzić do końca zamierzonych reform. Z wyżej podanego wykazu nazwisk widać, że przeciętne życie każdorazowego budowniczego Gdyni nie przekraczało roku.

Obecnie Gdynia wstąpiła w nowe stadjum reform. Tym razem rozpoczęto od przebudowy gmachu komisarjatu, wynajęcia nowej willi dla p. komisarza i zamiany połowy personelu — nowym. I już znowu mówią o mianowaniu nowego komisarza, a jednocześnie skądś poszły pogłoski, że Gdynia ma znowu wrócić do zwykłego samorządu, — gdy miasto posiada zadłużenie przeszło 30.000.000 złotych i finanse są w tak opłakanym stanie, że nie jest ono w stanie wogóle czegokolwiek płacić. Przewidują, że w najbliższej przyszłości komisarze i ich pomocnicy nie będą nawet szukali dla siebie mieszkań, a będą mieszkali w hotelach, kandydaci zaś będą ciągnęli węzełki, kto z nich trafi na miesiące letnie.

Kalejdoskopiczna zmiana ludzi miała oczywiście wpływ bardzo ujemny na stan finansowy miasta, i na jego rozbudowę, a w oczach ludności nie podniosła powagi władzy. Różni ludzie przynosili ze sobą różne poglądy. Początkowo prawie że ubóstwiano Kaszubów i w sposób mało rozsądny obiecywano im złote góry. Opowiadano mi, jak prof. Bartla, wówczas premjera, wożono z Gdyni na Hel na kutrze rybackim na purpurowym tronie. Następny wysoki administrator uważał ludność miejscową za uosobienie obłudy i wszelkich wad. Trzeci znowu co innego głosił, a żaden z nich nie zdążył zapoznać się z rzeczywistemi potrzebami nadmorskiej Polski i jej ciężko pracującą ludnością o charakterze zamkniętym, lecz po swojemu też myślącej i nie przyjmującej wszystkiego bezkrytycznie.

Wogóle Gdynia szczęścia nie ma. Brak konsolidacji władz, ciągłe zmiany rodzą krytykę. Tej krytyki jest tak wiele, że trudnem się staje wogóle w czemkolwiek się zorjentować. Przypuszczam, że tych krytyków dla tego jest tak dużo, że, jak wyżej mówiłem, w Gdyni odbywa się ciągłe przetasowywanie, a właściwie usuwanie ludzi. Jest więc mnóstwo niezadowolonych. Np. taki inżynier, który opanował swój dział gospodarki miejskiej w ciągu roku pracy, przygotował się do wydajnej pracy, i został zwolniony, niewątpliwie będzie krytykował, widząc, jak jego następca zaczyna od uczenia się na swoich omyłkach.

W Gdyni zmarnowano wiele pieniędzy, ponieważ nie znano elementarnych zasad administracji, przewidujących w pierwszym rzędzie ciągłość i systematyczność pracy. Przy częstej zmianie zarządców i systemów można zepsuć najlepsze pomysły i dojść do tego, co u nas nazywają bałaganem.

Należy podziwiać, ile w tych anormalnych warunkach zrobiono dzięki temu, że Gdynia posiadała ludzi, którzy pracowali z ogromnym entuzjazmem, i że jeszcze parę lat temu mieszkańcy Gdyni pracowali z rzadkim w Polsce sharmonizowaniem usiłowań. Później wiele się rzeczy zmieniło. Prawdziwi pionierzy, którzy nie bali się niewygód i trudności życia w wiosce w dość prymitywnych warunkach, kiedy czasem nie można było dostać chleba lub mięsa, w mieszkaniach, do zimy niedostosowanych, prawie wszyscy już znikli z horyzontu Gdyni. Przyszli inni. Znikło wzajemne zaufanie. Ludzie zaczynają stronić jeden od drugiego. Rozwinęło się w niewiarogodny sposób plotkarstwo. Gdynia, która się nigdy polityką nie interesowała, została rozpolitykowana. Tworzy się podkład do fermentu.

WILNIANIN.

Proszek Regera tylko kupuję

Za inne proszki serdecznie dziękuję.
Gdy proszku Regera polecać nie będziesz,
To swej klienteli szybko się pozbędziesz.
Pz 7011-R 1459

Niemcy a przyjaźń polsko-czeska

Rzecz charakterystyczna, do jakiego stopnia irytują Niemców wszelkie objawy zbliżenia między Polską a Czechosłowacją. Wystarczy czytać prasę niemiecką, by się o tem przekonać. Świeżo np. w „Königsberger Allgemeine Zeitung", Münchener - Augsburger Abend - Ztg." i innych dziennikach ukazały się artykuły, z niepokojem notujące postępy w zacieśnianiu się węzłów przyjaźni między obu słowiańskiemi krajami.

Niemcy czescy nie chcą się dać zakasować swym rodakom z Rzeszy i z wielką gorliwością popierają politykę Berlina. Tak np. „Prager Börsen-Courier" umieścił parę dni temu artykuł, zatytułowany „Neue Aussenpolitik aus Mährisch - Ostrau" („Nowa polityka zagr. z Mor. Ostrawy"), w którym daje upust swej złości z powodu działalności konsula polskiego Ripy oraz Klubu Czesko-Polskiego w Mor. Ostrawie, mającej na celu propagowanie przyjaźni między Polską a Czechosłowacją.

Dziennik w dłuższych wywodach naszpikowanych czelnemi pogróżkami, stara się wykazać, że Czechosłowacja nie ma w przyjaźni tej żadnego interesu i że nie powinna angażować się przeciw Niemcom, bo to „rzecz ryzykowna".

Alarmy i pogróżki niemieckie są najlepszym dowodem, jak bardzo polityka zbliżenia polsko-czoskosłowackiego krzyżuje zaborcze plany Berlina, zmierzające do zniszczenia zmartwychwstałych państw słowiańskich.

Stronnictwo Narodowe

Koło Stare Miasto

Plenarne zebranie z referatem p. dr. Bochenka odbędzie się w piątek 2 b. m. o godz. 20 w salce zebrań p. Pohlowej.

O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

Następstwa spłaty długów wojennych

Nota brytyjska przedstawia fatalne konsekwencje nieustępliwości Stanów Zjednoczonych

Londyn, 2. 12. (PAT.) Nota brytyjska, przesłana Stanom Zjednoczonym podkreśla, że długi międzynarodowe powinny być spłacane w towarach, a zaufanie i kredyt będą mogły być przywrócone dopiero wtedy, gdy położy się kres usiłowaniom rozprowadzenia kapitału wbrew jego naturalnemu biegowi.

Nota wskazuje, że do chwili obecnej Wielka Brytanja spłaciła z tytułu długów wojennych 80 proc. sum, należnych Stanom Zjednoczonym a sumy, jakie uzyskała od swych dłużników, stanowią mniej, niż połowę tych spłat.

Przechodząc do sprawy wpływu, jaki mieć będzie uiszczenie długów, nota zaznacza, że ogólna wartość obrotów handlowych angielsko-amerykańskich od chwili zawarcia układu w sprawie długów, zmniejszyła się z około 300 milj. funtów rocznie na 100 milj.

Do chwili obecnej Wielka Brytanja była naogół najlepszym klientem Stan. Zjedn. Z chwilą wznowienia spłaty długów bilans handlowy angielsko-amerykański, bardzo niekorzystny dla Wielkiej Brytanji, musiałby ulec zmniejszeniu przez podjęcie zarządzeń które ograniczyłyby nabywanie towarów amerykańskich, co przyniosłoby straty producentom amerykańskim

Kontynuowanie regulowania długów Stanów Zjednoczonych przy równoczesnem wyrzeczeniu się spłat na rzecz Wielkiej Brytanji, byłoby niezrozumiałe. Jeśliby St. Zjd. obstawały przy swojem, rząd brytyjski musiałby poruszyć ponownie sprawę spłat jego dłużników, t. j. Francji, Włochów, Portugalji, Jugosławji, Rumunji, Grecji i dominjów brytyjskich, które to kraje nic nie uiszczają od chwili zawarcia układu lozańskiego. Kraje dłużnicze i W. Brytanja musiałyby wówczas ponadto domagać się również wykonania zobowiązań niemieckich.

Podtrzymując konieczność zawieszenia spłaty, przypadającej na 15 grudnia, nota stwierdza, że trudności związane z dokonaniem przelewu, są wielkie i kryją w sobie doniosłą reakcję w dziedzinie finansowej oraz politycznej. Odciągnięto uwagę rządów i narodów od zagadnienia, którego objektywne zbadanie jest pierwszą koniecznością.

Rezerwy złota i dewiz zagranicznych, znajdujące się w posiadaniu rządu brytyjskiego, nie wystarczą na dokonanie spłaty w wysokości 95 i pół milj. dolarów w dniu 15 grudnia Trudności istniałyby nawet w tym wypadku, gdyby spłat dokonano w funtach szterlingach, ponieważ ściągnięcie wielkich sum w oczekiwaniu na przelew odbiłoby się na rynku pieniężnym tak samo poważnie, jak nabycie niezbędnych dewiz. Jedynym środkiem mogłaby być spłata w złocie, lecz to wymagałoby poświęcenia znacznej części rezerw Banku Angielskiego, które zaledwie wystarczają na to, aby Londyn mógł uchodzić za centrum finansowe.

Ogromne wrażenie w Ameryce — Hoover ma jeszcze raz podjąć próbę przekonania przywódców stronnictw

Nowy Jork, 2. 12. (Tel. wł.) Odpowiedź angielska na notę Stanów w sprawie długów wojennych zrobiła w Białym Domu wielkie wrażenie, a częściowo nawet wywołała konsternację.

Hoover i jego otoczenie byli zaskoczeni kategoryczną formą odpowiedzi, która z uwagi na opinję publiczną mimo to nie odniesie skutku.

Zadaniem Hoovera i kół miarodajnych będzie podjąć jeszcze raz próbę przekonania przywódców partyjnych i poszczególnych kierowników w kongresie, z którymi prezydent odbędzie specjalną konferencję w tej sprawie, usiłując nakłonić do zmiany dotychczasowego frontu. Naogół jednak nastroje są raczej pesymistyczne co do szans powodzenia tej akcji, gdyż większa część opinji publicznej zasadniczo jest przeciwna rewizji sprawy długów wojennych i odroczeniu wypłat.

Dzisiejsza prasa amerykańska nie kryje silnego wrażenia, jakie daje się zauważyć w kierowniczych kołach Białego Domu po bliższem zaznajomieniu się z całością noty angielskiej.

Korespondent waszyngtoński „New York Times" stwierdza, że największe wrażenie na kołach rządowych z Hooverem na czele zrobiła ta część noty, która traktuje o układzie lozańskim. W Białym Domu obecnie zapanowała taka atmosfera, że gdyby rząd sam był w możności lub pozwalała na to konstytucja — to bezwzględnie przychyliłby się do życzenia Anglji, zwołując równocześnie specjalną komisję dla rewizji traktatów o długach wojennych międzyaljanckich.

Korespondent jest zdania, że przy tej okazji Hoover poruszyłby również kwestję rozbrojenia i sprawę konferencji gospodarczej. Otoczenie Hoovera ma jednak bardzo mało nadziei co do realizacji tych wszystkich projektów z uwagi na zupełnie odmienne stanowisko kongresu i opinji publicznej, która wydaje się być nieustępliwą.

W napadzie szału zamordował narzeczoną

Zadał jej siedem ciężkich ran w głowę młotkiem

Warszawa, 2. 12. (PAT). Irena Kudlińska, licząca lat 17 mieszkała u swej siostry przy ul. Nowogrodzkiej 8. Od pewnego czasu przychodził tam student W. S. H. Henryk Okonet. Bawił on u niej również wczoraj w czasie nieobecności starszej siostry.

Kiedy właścicielka mieszkania wróciła do domu około godz. 22, ujrzała niesamowity widok. Na łóżku leżała nieprzytomna jej siostra Irena a obok niej również nieprzytomny Okonet, oboje zbroczeni krwią.

Lekarz pogotowia stwierdził u Kudlickiej 7 ran, zadanych w głowę młotkiem. Przewieziono ją w stanie beznadziejnym do szpitala. Zbrodniarza aresztowano. Zeznał on, że w napadzie szału zadał Kudlińskiej ciosy młotkiem, poczem popadł w odrętwienie.

„Władczyni podziemi"

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Znanemu pisarzowi powieści kryminalnych Antoniemu Marczyńskiemu nałożono areszt na ostatni jego utwór p. t. „Władczyni podziemi".

Przyczyną aresztu jest kierownik wydawnictwa w Stanisławowie Erdarct. Żywi on pretensje do autora o to, że jeden z bohaterów powieści ma jego nazwisko i jest do niego bardzo podobny. (w)

Herse pod nadzorem

Warszawa, 2. 12. (Tel. wł.) — Wydział handlowy sądu okręgowego postanowił nadzór nad firmą Bogusław Herse i mianował nadzorcę sądowego. (w)

Usunięcie z partji faszystowskiej

Wielkie wrażenie wywołała w Rzymie wiadomość o usunięciu z partji faszystowskiej byłego jej sekretarza generalnego p. Turatiego. Podstawą jego postanowienia stała się przychwycona korespondencja p. Turatiego, który w listach prywatnych miał wyrażać się obraźliwe o przywódcach faszyzmu. P. Turati należał do czołowych postaci obecnego systemu włoskiego. Odegrał wielką rolę w czasie marszu na Rzym, był członkiem wielkiej rady faszystowskiej, został w końcu, po usunięciu p. Farinacciego, sekretarzem generalnym partji faszystowskiej, czyli drugim po Mussolinim dygnitarzem systemu. Z niezupełnie znanych powodów został nagle przed dwoma laty usunięty ze stanowiska sekretarza generalnego partji, musiał również opuścić kierownictwo pisma „Stampo", a obecnie wykluczono go wogóle z rządzącego stronnictwa. — Nazwisko p. Turatiego nie figurowało już w spisie członków wielkiej rady faszystowskiej, obradującej w październiku z okazji dziesięciolecia faszyzmu.

Magistrat Suwałk wystawiony na licytację

Magistrat kresowego m. Suwałki jest w tak krytycznej sytuacji, że za niezapłacone długi zajęto mu wszystkie urządzenia biurowe, opieczętowano nawet konia magistrackiego. Wierzyciele nałożyli prócz tego areszt na dochody samorządu.

Magistrat zwrócił się do sądu o wyłącznie z pod zajęcia dochodów i urządzeń, tłumacząc, iż nie może egzystować.

Sąd uznał, że urządzenia biurowe są magistratowi niezbędne i uchylił zajęcie z maszyn i stołów, ale pozostawił zajęcie na fotelach i koniu.

Wielka akademja!

Staraniem Poznańskiego Okręgu „Caritas" w niedzielę 4 grudnia, jako w „Dzień Ubogich" o godz. 12 w sali kinoteatru „Słońce" odbędzie się uroczysta „Akademja Miłosierdzia". Protektorat nad tą wspaniałą imprezą objął łaskawie J. E. ks. kardynał Prymas, przyobiecując jednocześnie zagajenie.

Na ogromnie urozmaicony program złożą się: przemówienie ks. prał. Prądzyńskiego, recytacje p. Haliny Cieszkowskiej (art. dram.), śpiew p. Jadwigi Musielewskiej (art. opery) i produkcje chóralne. Wstęp wolny!

Przepowiednia pogody na sobotę: Zrana mglisto, w ciągu dnia pochmurno i dżdżysto, lekki wzrost temperatury, wiatry zachodnie.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.45 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.06 do 173.32 zł., gotówką 172.72 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 2. 12. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyto poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy pozn i pomorskiej 72.95 kg. (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74.1 ft w hol.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 105 tonn par. Poznań	14,40

Ceny orjentacyjne

Żyto	14,10— 14,30
Usposobienie słabe.	
Pszenica	21,00— 22,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	15,25— 16,75
Usposobienie słabe.	
Jęczmień 68—69 kg	13,50— 14,25
Jęczmień 64—66 kg	13,00— 13,50
Usposobienie słabe.	
Owies	13,25— 13,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	21,50— 22,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	33,50— 35,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	7,75— 8,00
Otręby pszenne	7,75— 8,75
Otręby pszenne (grube)	8,75— 9,75
Rzepak	42,00— 43,00
Rzepik	40,00— 45,00
Gorczyca	38,00— 44,00
Wyka latowa	15,00— 16,00
Peluszka	14,00— 15,00
Groch Victoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	31,00— 34,00
Koniczyna czerwona	110,00—130,00
Koniczyna biała	110,00—150,00
Ziemniaki jadalne	2,20— 2,50
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00—012,½
Mak niebieski	105,00—115,00

Ogólne usposobienie słabe.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 225 tonn, pszenicy 150 tonn. mąki żytniej 8,7 tonn, mąki pszennej 4,3 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 2. 12. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona — również i obroty.

Z pożyczek państwowych, które w dalszym ciągu poszukiwano, płacono za 5 proc. poż. konwers. 40.—%, za 4 proc. premj. dol. 51.—, za 4 proc. poż. inwest. 97.—, oraz za 3 proc. poż. bud. 37.—.

Z pożyczek komunalnych doszło do notowania 8 proc. obl. m. Poznania z roku 1927 — po 92.— w tranzakcjach.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. dokonano większych obrotów 8 proc listami dol. staremi po 49.—%, 8 proc. listami dol amort. po 51 —%, oraz 6 proc listami żytniemi po 10—9.50 i 4 proc. listami zast. konwert. po 31.50% w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 87,50.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 40.—% P.
8% oblig. m. Poznania z 1927 r. 92.—% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytowego 49.—% +
8% listy dolarowe w złocie amort P. Z. K. 51.—% +
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kredytowego 31½% +.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III 51.— P.
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 10—9.50 +
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 97.— P.
3% pożyczka budowlana, serja I 37.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 87,50 P.

Tendencja ożywiona.

Biszkopty WEDLA najsmaczniejsze do herbaty

Pr 7 229-62.401

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 2. 12. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,63	123.94	123.32
Gdańsk	173.40	173.83	172,97
Holandja	358,75	359.65	357.85
Londyn	28,90	29,02	28,78
Nowy Jork czeki	8,922	8,942	8,903
Nowy Jork kabel	8,926	8,946	8,906
Paryż	34,88	34,97	34,79
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcarja	171,60	172,03	171,17
Berlin	211,95		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	38,65
4% poż. inw.	99,00
4% poż. inw. szt. ser.	105.00
5% poż. konw	41.00
4% poż. dolarowa	51,75
6% poż. dol.	57,00
7% poż. stabil.	54,25— 54,13
w drobnych odcinkach	54,88— 54,25

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	88.50— 88.00
Lilpop	11.00— 11,50
Częstocice bez kuponu za r. 1930/31	
Ostrowieckie s. B.	31,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 2. 12 1932 r.

Pszenica marchijska	192.00—194.00
Tendencja słabsza.	
Żyto march.	153,00—155,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	170,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	161,00—168,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	124,00—129,00
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	19,75— 22,10
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	9,45— 9,75
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,80— 9,15
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	21,00— 26,00
Groch drobny jadalny	20,00— 23,00
Groch pastewny	14,00— 16.00
Peluszka	13,00— 15.00
Bób	13,50— 15.50
Wyka	14,00— 16.00
Łubin niebieski	9,00— 11,00
Łubin żółty	12,00— 13,50
Seradela nowa	18,00— 26 00
Kuchy lniane	10,10— 10,20
Kuchy z orzecha ziemnego	10,70
Kuchy mielone (mączka)	11,00
Wytłoki suche	8,90
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,00
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,80

Ogólna tendencja spokojna.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 1. 12. Żyto I stand. 15 do 15.25, II stand. 14.75 — 15, pszenica jednolita 24.50 — 25, pszenica zbierana 24 do 25.50, pszenica jara czerwona szklista 25 50 do 26, owies jednolity 15 50 — 16, zbierany 13 50 — 14, jęczmień na kaszę 14 50 — 15, browarniany 16 — 17, groch polny z workiem 23 — 25, groch Wiktorja z workiem 25 — 30, rzepak zimowy 47 — 49, koniczyna czerwona surowa 100 — 120, bez kanianki 120 — 135, koniczyna biała surowa 100 — 130, bez kanianki 140 — 190, mąka pszenna luksusowa 43 — 48, 0000 38 do 43, żytnia pytlowa 25 — 27, sitkowa 20 do 21.50, razowa 20 — 21, otręby pszenne szale 10 — 10.50, średnie 9.50 — 10, żytnie 8.75 do 9.50, kuchy lniane 21 — 21 50, rzepakowe 16 — 16 50, słonecznikowe 16.50 — 17, łubin niebieski 8 — 8.50, peluszka 15 — 16, wyka 16 — 17, proso 18 — 19, siemię lniane 38 do 40, gryka 15.50 — 16.50, ziemniaki jadalne 3.50 — 4.00. Usposobienie spokojne.

Jak traktowano Żydów za „starego Fryca"

Z Pomorza piszą nam, co następuje:

Wobec gwałtownego naporu żydostwa na ziemię pomorską kupiectwo chrześcijańskie i całe społeczeństwo, uważając objaw taki za szkodliwy dla interesów tej ziemi i państwa, podnosi coraz dobitniej swój głos.

Już „stary Fryc" uważał Żydów na tej ziemi za element niepożądany, nastawiając w konsekwencji odpowiednio swą politykę wobec nich. Z broszury „Historja powiatu wąbrzeskiego", której autorem jest rodowity Niemiec, rektor Heim, przytaczamy kilka przykładów sankcyj, stosowanych przez Fryca wobec Żydów na zrabowanem Pomorzu. Dowiadujemy się więc, że ten król-mason, nienawidząc icn. 1772 r. „wyeksmitował", t. j. odstawił do granicy 4000 Żydów, którzy nie mieli stałego miejsca zamieszkania i żyli z szachrajstwa i handlu domokrążnego. Nawet do tych jednostek, które zadeklarowały przejście na chrześcijanizm, król odniósł się negatywnie, twierdząc, że porzucają one swą religję tylko ze względu na interes (äussere Gründe). W ziemi Chełmińskiej i Michałowskiej pozostało wówczas na 96.455 mieszkańców tylko 848 Żydów. Król, pisze autor, byłby i tych usunął, gdyby nie potrzebował ich do zniszczenia handlu miasta Torunia, które, nie mając zaufania do Fryca, nie pozwoliło się wcielić do Prus; poza tem potrzebował Fryc swych poddanych mojżeszowego wyznania do uprawiania szmuglu towarów do b. Kongresówki. Z tego „posłannictwa" umieli się Żydzi znakomicie wywiązywać, gdy bowiem w pogranicznym Golubiu r. 1772 pozostało zaledwie kilku Żydów, było ich tam, jak Heim podaje, r. 1871 już 533. Podobnie rozmnożyli się Żydzi w pogranicznej Brodnicy.

Nad pozostałymi Żydami stary Fryc zaprowadził ścisłą kontrolę; każda rodzina żydowska musiała postarać się (za wysoką opłatą) o pewnego rodzaju wykaz osobisty (Schutzbrief). Kto go nie posiadał, został bezapelacyjnie wysiedlony. Z każdej rodziny żydowskiej na miejscu pozostać mogło tylko jedno dziecko i to pod warunkiem, że wykaże majątek osobisty w gotówce 1000 talarów. W ten sposób uniemożliwiono powiększenie się rodzin żydowskich w danej miejscowości. W razie udowodnionego ojcu oszustwa, rodzina straciła koncesję i Schutzbrief nazawsze. W wypadku oszukańczej upadłości majątkowej cała gmina żydowska odpowiadała swym majątkiem za wyrządzoną szkodę; dalszem następstwem była utrata koncesji i t. d.

Żydom nie było wolno odbierać kupcom chrześcijańskim klienteli, przetapiać złota i srebra; natomiast mogli handlować staremi zegarkami i starzyzną wogóle, poza tem jedwabiem, płótnem, futrami i realnościami, wypożyczać pieniądze na weksel osobom cywilnym, ale nigdy wojskowym.

Jeszcze w r. 1836 przypominano Żydom, że nie wolno im przybierać imion chrześcijańskich. Reskryptem króla pruskiego z r. 1845 Żydzi musieli nareszcie obrać dla siebie i rodziny nazwiska stałe; wówczas przełożony gminy podał do władz spis Żydów, z których każdy musiał się oświadczyć, jakie nazwisko zamierza przyjąć. Gdy niejaki Sommerfeld we Wąbrzeźnie, chcąc ugniewać miejscowego aptekarza Lutterkortha, przywłaszczył sobie tegoż nazwisko, L. zaprotestował, a petent żydowski musiał poprzestać na Sommerfeldzie.

Później, gdy Niemcy wyczuli pełne kasy bankierów żydowskich, złagodzili kurs polityki żydowskiej, lecz pełnych praw obywatelskich nie przyznano im nigdy i traktowano ich w życiu codziennem zawsze z pewną odrazą. Gdy w związku z popełnionem morderstwem na gimnazjaście Winterze w Chojnicach, podejrzenie popełnienia zbrodni padło na Żydów — w Prusiech a zwłaszcza na Pomorzu rozpętała się taka burza nienawiści przeciw żydostwu, jakiej nie zaznano w ostatnich stuleciach w Europie. Lecz mimo wszystko Żydzi przyjęli prześladowania i stosowany wobec nich teror z służalczą uległością, popierając gorliwie zawsze i wszędzie politykę antypolską.

N.

Pg 7322-S 21,18

Baczność!

Ważne informacje w sprawie wyborów do sejmików powiatowych

Naogół we wszystkich powiatach, w których mają być dokonane wybory do sejmików powiatowych, ukończono składanie list kandydatów w poszczególnych okręgach wyborczych. Również prawie wszędzie upłynął okres tygodniowy, kiedy komisja wyborcza bada listy i żąda od mężów zaufania list usunięcia usterek. Większość powiatów ma już ogłoszone ważne listy w poszczególnych okręgach wyborczych.

Unieważnienie list

Niestety i przy tych wyborach mamy różną interpretację przepisów ordynacji wyborczej; i tak — okręgowe komisje wyborcze w okręgu Mogilno — zachód i w okręgu zbąszyńskim unieważniły listy narodowe tylko dla tego, że po złożeniu listy jeden z kandydatów na liście wycofał swą zgodę na kandydowanie. Unieważnienie jest zupełnie bezpodstawne, gdyż dla komisji wyborczej powinno być decydującem, czy w momencie, kiedy lista była składana, były do listy dołączone oświadczenia wszystkich kandydatów, czy nie. O ile któryś z kandydatów wycofuje swą deklarację po złożeniu listy, wtedy komisja wyborcza ma prawo jedynie tylko skreślić to nazwisko z listy. Przez skreślenie jednego czy kilku kandydatów na liście, lista nie przestaje być ważną i okręgowa komisja wyborcza obowiązana jest uznać za ważną i ogłosić nawet taką listę, która będzie zawierała tylko jedno nazwisko.

Odwołania na postępowanie komisji należy wnosić do wydziału powiatowego, gdyż to jest instancja odwoławcza.

W tych okręgach wyborczych, w których na skutek unieważnienia list opozycyjnych wybrano kandydatów bez głosowania z pozostałej jednej listy „sanacyjnej", jak naprzykład ma to miejsce w okręgu Gębice powiatu mogileńskiego, należy już obecnie najpóźniej w 14 dniach wnieść sprzeciw do wydziału powiatowego, a niezależnie od tego po raz drugi ten sprzeciw powtórzyć po ogłoszeniu urzędowem wyniku wyborów z całego powiatu. Od daty ogłoszenia sprzeciwy można wnosić w przeciągu 14 dni.

W dwóch powiatach, i to w powiecie kościańskim i dawnym śmigielskim, oraz w pow. mogileńskim i dawnym strzelińskim wybory odbędą się w przyszły czwartek tj. 8 b. m. Każda okręgowa komisja wyborcza winna ogłosić szczegółowe wskazówki, w jakich lokalach i w których godzinach wybory się odbywają.

Akt głosowania

Jeśli chodzi o samo głosowanie, to według art. 29 ordynacji wyborczej głosowanie odbywa się kartkami. Kartka wyborcza winna zawierać albo numer ogłoszonej listy kandydatów, albo nazwisko umieszczone na pierwszem miejscu listy kandydatów, albo też wszystkie nazwiska kandydatów tej listy, na którą wyborca głosuje w tym samym porządku, jak je wylicza lista kandydatów. Kartki winny być możliwie równego wyglądu.

Nieważne są kartki wyborcze, które 1) nie są oddane w kopercie urzędowej, 2) są nieczytelne, 3) są niejasne co do oznaczenia kandydatów, 4) zawierają zastrzeżenia, 5) nie odpowiadają jednej z ogłoszonych list kandydatów.

Kilka równobrzmiących kartek w jednej kopercie uważa się za jeden głos.

Co do koloru kartek wyborczych — regulamin wyborczy nie przewiduje żadnych ograniczeń.

Samo głosowanie odbywa się w ten sposób, że wyborca otrzymuje naprzód w lokalu wyborczym od jednego z członków biura głosowania kopertę, zaopatrzoną w stempel urzędowy, wkłada w nią na uboczu, a więc nie jawnie, kartkę wyborczą, poczem przystępuje do stołu, przy którym zasiadają członkowie biura głosowania i wymienia swoje imię i nazwisko i miejsce zamieszkania. Jeżeli przewodniczący biura głosowania ma wątpliwości co do osoby wyborcy, może on zażądać wylegitymowania się, celem stwierdzenia tożsamości. Zaleca się więc, by osoby głosujące miały przy sobie wykaz osobisty.

Po sprawdzeniu, czy dana osoba jest umieszczona na liście wyborców — przewodniczący biura głosowania odbiera kopertę i wrzuca ją do urny, przyczem zostaje odnotowane, że dany wyborca głos oddał.

Każdy wyborca oddaje swój głos osobiście, atoli regulamin wyborczy przewiduje wyjątek dla osób chorych i kalek, którym wolno się przy oddawaniu głosu posługiwać pomocą innych osób. Osoba chora czy kaleka powinna być przywieziona przed lokal wyborczy i wtedy oddaje kartkę wyborczą swemu zastępcy, który od przewodniczącego odbiera kopertę i wkłada w nią otrzymaną kartkę. Włożenie do urny kopert z głosami przybyłych chorych przez osoby trzecie jest ustawowo dopuszczalne. Głosowanie kończy się z upływem oznaczonej przez komisję wyborczą godziny. Jeżeli się w tej chwili w lokalu wyborczym znajdują osoby, które głosów nie oddały natenczas biuro głosowania zamyka lokal i odbiera głosy tych wyborców.

Po zamknięciu głosowania otwiera biuro lokal wyborczy i przystępuje do stwierdzenia wyników głosowania. Przy liczeniu głosów przez biuro głosowania może być obecna publiczność, gdyż w ordynacji wyborczej wyraźnie jest mowa o otwarciu lokalu, w którym głosowanie się odbywało, czyli że lokal ten ma być w czasie ustalenia wyniku wyborów dla każdego dostępny. Również na formularzu, w którym się spisuje protokół z czynności komisji wyborczej żąda się stwierdzenia, że w czasie obliczania głosów lokal wyborczy był otwarty.

Mężów zaufania list, którzy byliby obecni podczas głosowania w biurze głosowania, ordynacja wyborcza nie przewiduje.

Wszystkich narodowców wzywamy do głosowania na listy Obozu Narodowego, w powiatach zaś mogileńskim i strzelińskim na listy narodowo-gospodarcze.

B. działacz O. W. P. przed sądem

„Gaz. Bydgoska" donosi:

Sąd grodzki w Inowrocławiu rozpatrywał ostatnio sprawę b. referenta organizacyjnego wydziału okręgowego O. W. P. w Bydgoszczy, p. Jerzego Czarneckiego, oskarżonego z art. 127 k. k. o obrazę rządu na zebraniu O. W. P. w Inowrocławiu w dniu 3 września bieżącego roku.

Po oświadczeniu p. Czarneckiego na rozprawie, że przytoczone słowa zostały przekręcone, sąd przystąpił do zbadania świadków: dr. Leona Znanieckiego, b. kierownika powiatowego wydziału w Inowrocławiu oraz posterunkowego Nowackiego.

Dr. Znaniecki, jako przewodniczący powyższego zebrania O. W. P., stwierdził, iż pan Czarnecki omawiał i krytykował w swym referacie politykę „sanacyjną" w dziedzinie gospodarczej oraz w stosunku do Niemiec, jednakże nie przypomina sobie, by oskarżony wypowiedział inkryminowane mu słowa.

Posterunkowy Nowacki oświadczył, że na zebraniu nie był obecny, jedynie na skutek doniesienia poufnego o tem zebraniu przeprowadził dochodzenia z polecenia władz. Nie może więc potwierdzić prawdziwości doniesienia.

Oskarżyciel publiczny wniósł o odroczenie rozprawy, celem przedstawienia dalszych świadków.

Oskarżony sprzeciwił się odroczeniu, uważając je za bezcelowe, ponieważ w żadnym razie nie zostanie powołany na świadka ten konfident policyjny, który złożył doniesienie, nikt inny zaś z policji pod przysięgą nie potwierdzi prawdziwości oskarżenia.

Sprawę odroczono do 9 grudnia rb.

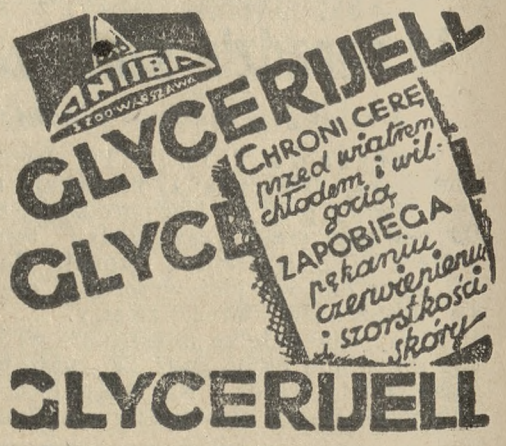

ng 6763

Wyszedł z druku tom V.

ENCYKLOPEDJI POWSZECHNEJ

ULTIMA THULE

Pod redakcją dr. St. Fr. Michalskiego, przy współudziale najwybitniejszych sił naukowych. Tom ten zawiera wyrazy: „Insterburg — Koreccy", 770 stron dużego formatu, 45 tablic, 5 map kolorowych, oraz wielką ilość ilustracyj w tekście. Poszczególne tomy Encyklopedji w oprawie w czarny półskórek, ze złoceniami są do nabycia w Administracji, oraz w większych księgarniach. Tom VI-ty, znajdujący się w druku, oraz dalsze w prenumeracie po zniżonej cenie.

Warunki spłat dostępne.

Z tomu V-go ukazały się dotąd zeszyty Nr. Nr. 121 i 122

ENCYKLOPEDJA ULTIMA THULE

jest najobszerniejszą, najbardziej udokumentowaną Encyklopedją polską obecnej doby.

Szczegółowe prospekty przesyłamy na żądanie gratis. ng 6767

Administracja, Warszawa, Św. Barbary 1
P. K. O. Nr. 9968, tel. 9-63-99.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ile winna jest Europa Ameryce?

Nadzieje wiązane ze zmianą prezydenta Stanów Zjednoczonych w zakresie skreślenia czy wydatnego obniżenia długów Europy wobec Stanów narazie doznały osłabienia wobec odmowy prez. Hoovera, który w sprawie tej naradzał się z prezydentem elektem — Rooseveltem. Zwrócenie się dłużniczych państw europejskich o ponowne odroczenie przypadającej na 15 grudnia rb. (po upływie roku „hooverowskiego") raty półrocznej miało być niejako wstępem do rozmów w sprawie zasadniczego uregulowania kwestji długów.

Odmowna odpowiedź prez. Hoovera nie wróży dobrze planom zbiedniałej Europy.

Ile właściwie winna jest Europa Ameryce? — Poniżej zamieszczamy szczegółowe zestawienie, które odpowiada na to pytanie. Tabela ta wymienia kraje dłużnicze i wysokość długów w miljonach dolarów.

	Suma długu	Roczna rata
Anglja	11 105	161
Belgja	828	8
Czechosłowacja	313	3
Estonja	33	0,5
Finlandja	22	0,3
Francja	6 848	50
Grecja	19	0,2
Italja	2 408	15
Jugosławja	95	0,3
Litwa	15	0,2
Łotwa	14	0,2
Polska	436	6
Rumunja	123	0,8
Węgry	5	0,1
Razem	22 264	245,6

Ta olbrzymia kwota 22 miljardów 264 miljonów dolarów (bez mała 200 miljardów złotych), którą wymienione wyżej kraje europejskie mają zapłacić Stanom Zjedn. w ciągu 62 lat, powstała z dwóch źródeł. Jednem z nich były faktyczne pożyczki pieniężne, dostawa materjałów wojennych, wreszcie pożyczki zaciągnięte w formie towarów, środków spożywczych itd. w czasie wojny i w pierwszych latach po wojnie. Ale wszystkie te pozycje razem zsumowane opiewają tylko na kwotę niespełna 10 miljardów dol.

Cała reszta, a więc ponad 12 miljardów dol. — to procenty, doliczone do kapitału. Oprocentowanie może nie jest zbyt wysokie (najwyższe 3,3 proc.; tyle płaci m. in. Polska i W. Brytanja; a najniższe 0,3 proc.) Mimo to w 62 latach trwania systemu spłat uzbiera się z tych procentów tak olbrzymi dla Europy ciężar finansowy.

Przypadająca w dniu 15 bm. rata półroczna opiewa na blisko 125 miljonów dolarów, z czego większa część przypada na procenty. Polska n. p. ma do zapłacenia 3 070 980 dol. procentów, a tylko 1 357 000 dol. kapitału. Podobny jest stosunek w spłatach angielskich: 65 550 000 dol. procentów i 30 milj. dol. kapitału. Niektóre kraje, jak Francja, Belgja, Italja i Litwa mają do płacenia tylko procenty. W sumie Stany Zjednoczone mają prawo oczekiwania wpłaty około 125 milj. dol. tytułem raty grudniowej.

Nieustępliwe stanowisko Ameryki musi wywołać niepokojące zaostrzenie położenia finansowego i gospodarczego w świecie, a przedewszystkiem w krajach dłużniczych. Funt angielski zareagował na niepomyślne wiadomości zza Oceanu gwałtowną zniżką kursu; napięta do ostateczności sytuacja budżetowa wielu państw może nie wytrzymać nowego obciążenia. W Polsce n. p. upust około 40 milj. złotych w dolarach pogorszy zarówno stan pokrycia złotego, jak też odbije się dotkliwie na skarbie państwa.

Sprawa reparacyj niemieckich odżywa ponownie, bo trudno oczekiwać od b. państw koalicyjnych, by rezygnowały z swych pretensyj wobec Niemiec, gdy same są zmuszane do respektowania swych zobowiązań finansowych wynikających z prowadzenia wojny.

Przypuszczać jednak należy, że w sprawie długów Europy wobec Ameryki nie zostało jeszcze powiedziane ostatnie słowo.

— Donoszą z Hamburga, że rząd sowiecki zakupił w tych dniach trzeci okręt linji Hapag-Lloyd-Union. Statek ten posiadający 5.800 tonn, zbudowany został w r 1917.

WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH

1928 = 100

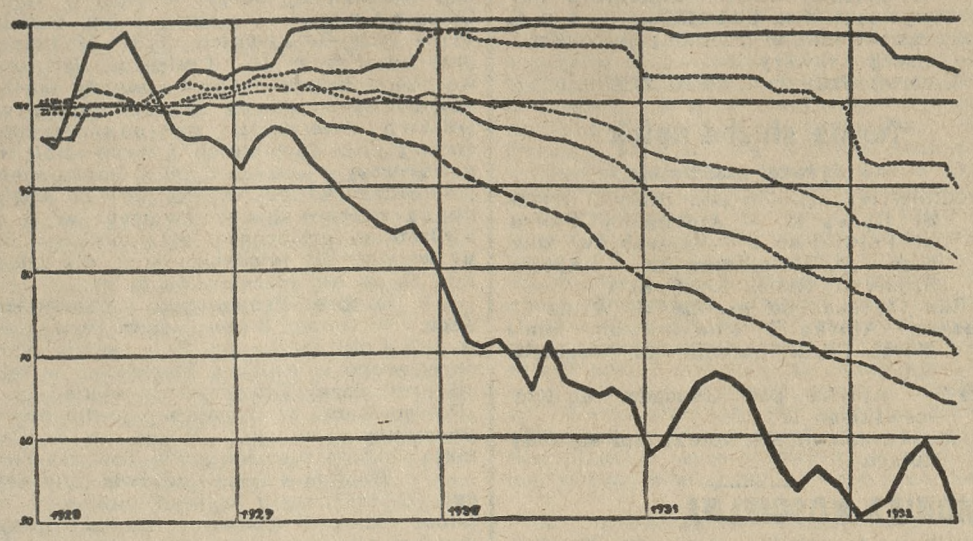

Artykuły żywnościowe i użytkowe sprzedawane bezpośrednio przez rolników
Artykuły nabywane przez rolników
Surowce i półfabrykaty przemysłowe ogółem
Surowce i półfabrykaty przemysłowe skartelizowane
Wyroby gotowe dla produkcji rolnej
Wyroby gotowe dla konsumcji

KRONIKA GOSPODARCZA

Rekordowy import bawełny

Gdynia, 2. 12. (Tel. wł.) W ubiegłym miesiącu listopadzie przywieziono do Gdyni 27.054 bel bawełny o wadze 5.761 tonn. Jest to rekordowa ilość, jeżeli się zważy, że w ubiegłym roku importowano przez Gdynię minimalne ilości tego surowca, a w czasie od stycznia do października b. r. przywóz bawełny wynosił 16.744 tonn. Zaznaczyć należy, że bawełna impotowana przez Gdynię jest prawie wyłącznie amerykańskiego pochodzenia i przychodzi tutaj wyłącznie statkami linij regularnych. S. B.

Polskie maszyny do Australji

Gdynia, 2. 12. (Tel. wł.) Norweski statek „Triton" załadował tutaj, z przeznaczeniem dla Australji, używane maszyny do przędzenia wełny o wadze przeszło 60 tonn. Maszyny, całkowicie zdatne do użytku, pochodzą z Łodzi. S. B.

Z KRAJU

(k) **Pomyślny rozwój polsko - austrjackich rokowań o traktat handlowy.** Drugą część rokowań dokoła polsko - austrjackiego traktatu handlowego, toczących się w Warszawie, zakończono pomyślnie. Istnieje już zupełna zgodność co do podstaw przyszłego układu. W dniu 12 grudnia rozpocznie się w Wiedniu ostateczne stylizowanie tekstu polsko - austrjackiego układu.

(k) **Przed rozwiązaniem syndykatu obuwia gumowego.** W dniu 1. 3. 1933 wygasa umowa, na podstawie której zrzeszały się krajowe wytwórnie obuwia gumowego w Centralne Biuro Sprzedaży Wyrobów Fabryk Obuwia Gumowego w Polsce. Prawdopodobnie umowa nie zostanie przedłużona z przyczyn, o których niedawno donosiliśmy. Między niemi wytyka się to, że zasad syndykatu nie przestrzegają sami jego kontrahenci.

(k) **Otwarcie giełdy zbożowej w Równem.** W tych dniach odbyło się uroczyste otwarcie wołyńskiej giełdy zbożowej i towarowej przy udziale przedstawicieli władz, ziemian i kupiectwa wołyńskiego. Poświęcenia lokalu giełdy dokonał ks. dziekan Cyrewicz, poczem wiceprezes Izby Przem. Handlowej Michałowicz ogłosił giełdę na Wołyniu za otwartą. Referaty o znaczeniu giełdy dla życia gospodarczego Wołynia wygłosił p. Wojtyga, delegat min. przem. i handlu oraz p. Miller dyr. Izby Przem. Handlowej w Lublinie. Zamiast bankietu komitet organizacyjny zakupił w kuchni dla bezrobotnych 2.500 obiadów.

(k) **Dlaczego wskaźnik produkcji poszedł w górę?** Obliczany przez Instytut badania Konjunktur gospodarczych i cen wskaźnik produkcji przemysłowej w Polsce podniósł się w październiku z 53.2 do 56.1 t. j. o 2,9 punktów, a więc o 5.5 proc. Wzrost ten wywołany jest powrotem do normalnej pracy w przemyśle naftowym po wrześniowym strajku oraz rozpoczęciem kampanji cukrowniczej. Pozatem ponadsezonowo wzrosło wydobycie węgla, którego zbyt zwiększył się, zwłaszcza dla hutnictwa żelaznego przy wznowieniu eksportu żelaza do Rosji. W porównaniu z październikiem zeszłego roku poziom produkcji przemysłowej jest o 15 proc. niższy, od początków roku jednak spadek jest całkowicie zahamowany.

(k) **Spadek protestów wekslowych.** Kurczenie się obrotów handlowych, duża ostrożność w udzielaniu kredytu i coraz bardziej przejawiające się tendencje do sprzedaży towaru wyłącznie za gotówkę, sprawiają, że liczba protestów wekslowych stale się zmniejsza. Według danych G. U. S. zaprotestowano w Polsce w październiku r. b. ogółem 248.6 tys. sztuk weksli na sumę 60,2 milj. zł, wobec 253,8 tys. wartości 60,8 milj. we wrześniu r. b. i 434 tys. weksli na sumę 117,8 milj. zł w październiku 1931 r. Stosunek weksli protestowanych do płatnych wynosił według obliczeń Instytutu badania konjunktur gospodarczych i cen w październiku r. b. 12.2 proc., wobec 10,6 proc. we wrześniu r. b., a 14,3 proc. w październiku 1931.

Z ZAGRANICY

(z) **Zamknięcie kopalni bursztynu.** Kopalnia bursztynu w Palmnicken (Prusy Wschodnie) zostanie zamknięta aż do wiosny. Ostatnio kopalnia ograniczyła znacznie swoją produkcję. Załoga kopalni pracowała jedynie przez 2 dni w tygodniu. Kopalnia bursztynu w Palmnicken jest jedyną kopalnią bursztynu na świecie.

(z) **Spadek eksportu węgla angielskiego.** Minister handlu Runciman ogłosił w Izbie Gmin, że eksport węgla w Wielkiej Brytanji zagranicę w ciągu 10 miesięcy rb. wyniósł — 28 426.000 tonn, gdy w tym samym okresie roku ub. wyniósł — 31 966.000 tonn. Spadek eksportu wynosi więc 3.540 000 t., czyli przeszło 11 proc. W tym samym okresie czasu eksport węgla W. Brytanji do Dominjów wyniósł w r. b. — 3.185 000 t.; w roku ub. — 2.945.000 t. W stosunku do Dominjów eksport węgla wzrósł więc w br. o 240 000 t. Ogólny spadek eksportu w ciągu 10 miesięcy wynosi więc — 3.300.000 t.

Z WYDAWNICTW

(w) **Krajowe skóry surowe.** Uzdrowienie gospodarki skórami surowemi w kraju jest od szeregu lat przedmiotem usilnych starań. Krajowy bowiem surowiec skórny mimo swych zalet strukturalnych, nie jest ani przez krajowy przemysł garbarski tak wykorzystywany jak wyzyskiwany być powinien, ani też nie zajmuje w handlu zagranicznym tego miejsca, które słusznie mu się należy. Powodem tego jest częściowo niefachowa i nieracjonalna obróbka i konserwacja skór surowych. Wyjątek stanowią pod tym względem województwa zachodnie, gdzie zagadnienie podniesienia jakości i zdatności przetwórczej skór surowych na skutek wytężonej i wytrwałej działalności Polskiego Związku Chrześcijańskich Cechów Rzeźnickich i Wędliniarskich na wojew. poznańskie i pomorskie, w Poznaniu, oraz stworzonego przezeń dla tego celu Polskiego Syndykatu dla Skór i Odpadków Poubojowych zostało należycie rozwiązane i postawione na najwyższym stopniu doskonałości. Celem dostarczenia rządowi materjału fachowego dla uzdrowienia naszej krajowej gospodarki skórami surowemi, wydał Polski Zw. hrześc. Cechów Rzeźnickich i Wędliniarskich broszurę, w której ujął zasady i sposoby fachowe, oparte na doświadczeniu długoletniej praktyki zawodowej w dziedzinie zdejmowania, konserwowania, norm i obrotu handlowego skórami surowemi. Broszura ta jest do nabycia w Polsk. Zw. Chrześć. Cechów Rzeźn. i Wędliniarskich, Poznań — Wielkie Garbary 27.

Przeciw katarowi działa Forman
ŻĄDAĆ W APTEKACH i SKŁ. APT.
Tz 748

Z Stronnictwa Narodowego

Koło Kobiet w Poznaniu

Zebranie Koła Kobiet w Poznaniu odbyło się w sali Stronnictwa Narod., św. Marcin 65. Zagaiła przewodnicząca p. H. Adamczewska, poczem p. red. Powidzki wygłosił ciekawy referat na temat: „Rola organizacyj w walce o wolność zaboru pruskiego". Referat wywołał duże zainteresowanie i ożywioną dyskusję. Po ogłoszeniu komunikatów organizacyjnych zebranie zakończono.

Swarzędz

Odbyło się tu zgromadzenie publiczne w sali hotelu Polskiego, któremu przewodniczył p. M. Pieczyński. Obszerny referat polityczny, przyjmowany bardzo gorąco przez zebranych, wygłosił p. poseł Kawecki.

W dyskusji zabierali głos pp.: M. Nurkowski, Pęczyński, Pokrzywniak, Strychalski i i., poczem uchwalono jednomyślnie rezolucję, wyrażającą całkowite zaufanie posłom Stron. Nar. Dodatkowo przyjęto rezolucję, protestującą przeciwko popieraniu „Tajnego Dedektywa".

Jarocin

W sali Bractwa kurkowego odbyło się pod przewodnictwem p. Paterka wielkie zebranie przy tłumnym udziale słuchaczy. Żywo oklaskiwany referat wygłosił p. pos. Dzierzawski. W dyskusji zabierali m. i. głos pp.: Przybylski, Libert i Paterek, poczem uchwalono jednomyślnie rezolucje i postanowiono głosować na listę Obozu Narodowego podczas wyborów do sejmiku powiatowego.

Śmigiel

W środę w sali „Strzelnicy" odbyło się duże zebranie rolników z okręgu śmigielskiego pod przewodnictwem dr. Zenktelera, na którem poseł Kawecki wygłosił dłuższe przemówienie o sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju, jak również omówił sprawę wyborów do sejmiku powiatowego. — Licznie zebrani słuchacze gorąco przyjmowali wywody mówcy. W dyskusji zabierali głos pp.: Kubiak, Jakubowski i inni, poczem jednomyślnie przyjęto uchwałę, że w wyborach sejmikowych należy poprzeć listę Obozu Narodowego nr 1 z p. Marcinem Chociszewskim, rolnikiem z Poladowa na czele.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dziś wieczorem zabawna krotochwila czeska „Okienko". Od jutra znów codziennie wspaniałe „Akropolis", wielki triumf artystyczny Teatru Polskiego. Wobec mnóstwa żądań z prowincji „Akropolis" ukaże się także w niedzielę popoł. o godzinie 3.30. Nadto codziennie o godzinie 12 w południe gra się potężne dzieło Wyspiańskiego, przy tłumnym udziale młodzieży szkolnej.

Teatr Wielki

„Trubadur" z Z. Żmigród-Fedyczkowską, M. Janowską-Kopczyńską i J. Wolińskim

Sobotnie przedstawienie „Trubadura", w którem pożegna się z Poznaniem ulubieniec publiczności znakomity tenor Woliński, zapowiada się nadzwyczajnie. W melodyjnej operze Verdiego wystąpią bowiem gościnnie najlepsze siły artystyczne opery polskiej, z pp. Z. Żmigród-Fedyczkowską, M. Janowską-Kopczyńską i Al. Karpackim na czele. Udział w „Trubadurze" biorą pp. Z. Bułatówna, K. Petecki i K. Urbanowicz. Pełna orkiestra symf. pod batutą dyr. Z. Wojciechowskiego. Zainteresowanie jutrzejszym „Trubadurem" oddawna w Poznaniu niegranym jest olbrzymie gdyż jest to jedyna okazja usłyszenia prawdziwego koncertu sztuki śpiewu i najwyższego kunsztu artystycznego. Pozostałe bilety do nabycia w Kol. Lot. Państw. p. Langera (Hotel Monopol) i wieczorem przy kasie.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Połączenie Towarzystw Przemysłowych

W sali p Dusika odbyło się w dniu wczorajszym Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Tow Przemysłowego „Dźwignia" pod przewodnictwem prezesa „Dźwigni" p Zalewskiego Głównym tematem obrad była sprawa połączenia znajdujących się na Łazarzu dwóch towarzystw przemysłowych „Dźwignia" z „Towarzystwem Przemysłowców" św Łazarz

W toku zebrania syndyk Tow. Przemysłowych p. Ehrenberg wygłosił referat o nowej ustawie stowarzyszeniowej.

Przebieg pertraktacyj, przeprowadzonych między zarządami obu towarzystw przemysłowych na Łazarzu, zreferował prezes „Dźwigni" p Zalewski. Sprawa ta wzbudziła ożywioną dyskusję, w której przemawiali m i. pp. Jaśniak, Juszczak, prezes Tow Przem Maciejewski, Adamczewski, red Ehrenberg Włoszkiewicz, Bukowski i in Zebranie było bardzo liczne a obrady trwały blisko do północy

W rezultacie zebrania przyjęto uchwałę, postanawiającą połączenie Tow „Dźwigni" z Tow. Przemysłowców św Łazarz w jedną wspólną organizację.

W sobotę, 3 b m odbędzie się walne zebranie członków Tow Przemysłowego św Łazarz, na którem w sprawie połączenia zapadnie ostateczna decyzja. (kl.)

Winiary bez lekarza

Przed niedawnym czasem na Winiarach, przedmieściu liczącem około 6 tysięcy mieszkańców, osiedlił się lekarz p. dr. Biernacki. Fakt ten przyjęła ludność z wielkiem zadowoleniem, gdyż brak lekarza w tej dzielnicy, pozbawionej dogodniejszej komunikacji z innemi częściami miasta, odczuwano dotkliwie. Nie było to jednak całkowite rozwiązanie kwestji, gdyż lekarz, który na Winiarach otworzył praktykę, nie miał prawa leczenia pacjentów Kasy Chorych, z których w przeważającej mierze składa się ludność Winiar. Niezamożni przeważnie pacjenci kasowi musieli więc szukać lekarza w innych dzielnicach, co zwłaszcza nocą i w nagłych wypadkach jest bardzo uciążliwe. Obecnie p. dr Biernacki opuszcza Winiary i cała dzielnica pozostanie bez lekarza.

Pod adresem czynników kompetentnych mieszkańcy Winiar wyrażają życzenie, aby nowego lekarza, który osiedli na Winiarach, obdarzono prawem leczenia również chorych, ubezpieczonych w Kasie Chorych. (kl)

Oświadczenie Dyrekcji Teatru Nowego

W związku z wiadomością, rozszerzaną wśród kół akademickich, jakoby Teatr Nowy i Komedja Muzyczna zatrudniały pracowników Żydów, dyrekcja tych teatrów stwierdza kategorycznie, że w składzie personelu artystycznego i technicznego obu teatrów nie jest zatrudniony ani jeden Żyd i wszelkie pogłoski na ten temat polegają całkowicie na omyłce.

Z powodu zajścia przed cukiernią Dobskiego

Tutejszy organ „sanacyjny" doniósł o pobiciu prof. Nowakowskiego rzekomo przez studentów uniwersytetu poznańskiego.

Ze sfer akademickich proszą nas o stwierdzenie, że w zajściu z prof. Nowakowskim przed kawiarnią Dobskiego studenci udziału nie brali.

Zwolnienie p. Poradzewskiego

W dniu wczorajszym zwolniony został z więzienia śledczego przy ulicy Młyńskiej po 7 tygodniach p. Bolesław Poradzewski, kierownik b. wydziału grodzkiego O. W. P.

KALENDARZYK

Piątek. 2 grudnia 1932

Słońce: wschód 7.42; — zachód 15.42; — długość dnia 8 godzin;

Księżyc: wschód 11.58; — zachód 20,40; — przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 1 st C., wiatr południowo wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 6 st C. najniższa — 1 st C

Kal rzk: Bibianna P. i M.; jutro Franciszek Ksawery

Kal. słow.: Szulisław; jutro Wiślimir.

Nocna służba aptek

i dyżury niedzielne:

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem St Rynek 41 — Apteka św Piotra ul Półwiejska 1 — Apteka św Marcina ul Ratajczaka 12 — Apteka Środecka Rynek Środecki 1

Wilda Apteka pod koroną G Wilda 61

Łazarz Apteka p Pinińskiego, ulica Marsz. Focha, narożnik ul. Niegolewskich

Jeżyce Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Nabożeństwa w kościele Najśw. Serca Jezusowego u S. S. Karmelitanek Bosych.** W piątek 2 bm całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu Popołudniu o godz 17 nabożeństwo kazanie i repozycja Do nabycia przy furcie Karmelu: „Żywot O Rafała Kalinowskiego" karmelity Bożego, zmarłego w opinji świątobliwości i „Mała Droga" O. Martin tłum z franc

— * **Z Sodalicji Pań Zawodu Kupieckiego.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się w niedzielę, 4 bm o godz 10 w kaplicy św Józefa Rekolekcje dla sodalisek oraz Stow Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej rozpoczną się również w niedzielę, o godz 18 w kaplicy św Józefa i trwać będą do dnia 8 bm Nauki rekolekcyjne — tylko wieczorne — rozpoczynać się będą o godz 19 Bilety nabywać można w magazynie firmy S Święcicki, ul Nowa 7-8 (Bazar), u p Anny Smoczyńskiej, prezydentki Sodal św. Marcin 2, oraz u p przewodniczącej Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej, Fabiszówny, św Marcin 20

— * **Sodalicja Marjańska Akademiczek U. P.** Nabożeństwo i zebranie plenarne odbędzie się 4 bm o godz 8 rano w kaplicy OO. Jezuitów (Dominkańska 8, I.)

— * **W Kolegjacie św Marji Magdaleny** przypada w niedzielę, 4 bm odpust św Barbary. Wstępne nieszpory z procesją w sobotę po południu o godz 4 w niedzielę o godz 10 suma z procesją i kazaniem, popołudniu o godz. 3 nieszpory z procesją i kazaniem.

OSOBISTE

— * **Dwa jubileusze rodzinne.** Dnia 26 listopada br. obchodzili znany na Wildzie obywatel p. Michał Molski oraz jego małżonka Weronika z domu Haremska swój srebrny jubileusz małżeński, równocześnie zaś ojciec jubilatki 50 rocznicę swego ślubu Na intencję jubilatów odprawił ks. Nowaczyński z Komornik mszę św w kościele OO. Zmartwychwstańców na Wildzie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zebranie Koła Kuźniczanek** odbędzie się w poniedziałek, 5 bm. o godz. 16 w Schronisku dla Ochroniarek — Zielone Ogródki 2

— * **Drużynę Błękitną** wzywa się na zebranie, mające się odbyć dnia 4 bm. w niedzielę o godz 10 w salce strzelnicy małokalibrowej przy ul Fr Ratajczaka.

— * **Z Towarzystwa Młodych Przemysłowców.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 5 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego Bardzo ważny referat na temat: „Projekt nowego statutu Tow. Młod Przemysłowców w Poznaniu" — wygłosi syndyk Związku p. Zbigniew Ehrenberg. Liczny udział członków bardzo pożądany.

— * **Z Koła Lokalnego Akuszerek.** W poniedziałek 5 bm. o godz 17 odbędzie się w Krajowej Klinice dla Kobiet przy ulicy Polnej 17, zebranie plenarne Koła Lokalnego Akuszerek O punktualne przybycie wszystkich koleżanek uprasza Zarząd.

— * **Pozn. Oddział Związku Pań Domu.** Miesięczne zebranie odbędzie się w Coll. Medicum przy ul Fredry 10, w poniedziałek, 5 bm o godz. 17 Odczyt p t. „Dziecko w wieku przedszkolnym" wygłosi ks. prof. Skaziński Odczyt ten ze względu na temat oraz osobę prelegenta wzbudza zrozumiałe zainteresowanie wśród inteligentnych sfer rodzicielskich. Wysokie walory ks. Skazińskiego jako mówcy i znawcy duszy dziecka pozwalają przewidywać, iż poniedziałkowe zebranie będzie należało do najciekawszych w tym sezonie.

WYKŁADY

— * **„Powstanie Listopadowe w historji, a w dziełach Wyspiańskiego".** Na powyższy temat wykład z obrazami świetlnemi wygłosi p. dr Bochenek wicedyrektor T C L., we wtorek 6 bm o godz 19.30 w sali amarantowej przy ul Słowackiego 19-20 Bezpośrednio po wykładzie odbędzie się krótkie zebranie T C L na okręg Jeżyce. — Podobny wykład i zebranie T C L odbędą się w piątek 9 bm o godz 19 w sali parafjalnej przy kościele Zmartwychwstańców na Wildzie. Wstęp na obydwa wykłady wolny.

— * **„Polska wyprawa wysokogórska w Alpy Zachodnie".** Pod powyższym tytułem ilustrowany odczyt wygłosi p Jerzy Golcz z Grenoble w sobotę, 3 bm. o godz 18 w sali Śniadeckich (Coll Medicum) przy ul Fredry 10 Prelegent dziś niewątpliwie najsławniejszy alpinista polski, przedstawi wspaniałe sukcesy ekspedycji polskich taterników na najtrudniejsze szczyty Alp Zachodnich i wyświetli 100 przeźroczy, wypożyczonych z francuskiego i włoskiego Klubu Alpejskiego Ze względu na znaczne koszty, związane ze sprowadzeniem prelegenta, ustalono nast ceny wstępu: dla młodzieży 30 gr dla członków 40 gr dla niecłonków 80 gr

— * **Z Tow. Prawniczego i Ekonomicznego.** W sobotę, 3 bm o godz 20 wygłosi w sali Coll Minus nr 22 p. sędzia sądu okręgowego w Kaliszu, Masłowski w sekcji prawniczej Towarzystwa wykład p. t. „Postępowanie w I instancji wedle nowej procedury cywilnej". Wstęp na wykład mają także i niecłonkowie Towarzystwa.

— * **Dbajcie o życie i zdrowie przy pracy!** Drugi z rzędu wykład publiczny na temat „Bezpieczeństwo i higjena pracy" wygłosi okręgowy inspektor pracy p dr Mroczkowski w sobotę, 3 bm o godz 20 w sali Śniadeckich (Coll Medicum), ul Fredry 10 Wykład ilustrowany będzie ciekawemi obrazami świetlnemi. Wstęp bezpłatny (dobrowolne datki).

WYSTAWY

— * **W Salonie Sztuki Współczesnej,** plac Wolności 14 a (sala Mąkowskiego), otwarto wystawę malarską, w której biorą udział następujący artyści: Marja Szulczewska L Adwentowicz M Jaeschke, Z. Kononowicz A Kossowski, K Larisch, Z Ruszkowski, J Sokołowski, J. Studnicki J Wodyński i Krystyna Łada. Wystawa potrwa do 31 bm

— * **Wystawa prac kobiecych.** Dnia 4 bm o godz 11 odbędzie się otwarcie wystawy prac kobiecych w lokalu przy ul. 27 Grudnia 17 (obok Teatru Polskiego) — Wobec niskich cen za eksponaty i wstępne można się spodziewać, że publiczność zwiedzi wystawę bardzo licznie Herbaciarnia i kawiarnia na miejscu pod zarządem Tow Pomocy dla Inteligencji Wstępne 30 groszy.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Koncert Moniuszkowski w Głównej.** Koło Śpiewacze im ks Surzyńskiego urządza dnia 8 bm o godz 20 w Głównej koncert dzieł St Moniuszki W programie wyjątki z Mildy oraz mało znana kantata Nijoła na solo, chór mieszany i orkiestrę symfoniczną W koncercie bierze współudział orkiestra symfoniczna 57 p p., która pod dyr p por kapelm Szałkowskiego wykona również kilka utworów Moniuszki Koncertem będzie dyrygował p Feliks Ruciński.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Jubileuszowy pokaz kanarków.** — Istniejące od 30 lat Tow Hodowców Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych „Canaria" w Poznaniu urządza z okazji jubileuszu w dniach od 3—5 grudnia w sali p Jarockiej, ul Masztalarska 8 a wielki pokaz kanarków. Tow zostało założone przez obecnego prezesa honorowego p Walentego Dzikowskiego. Wystawione zostaną kanarki własnego chowu, klasy powszechnej, bez konkurencji, okazowe oraz żerek, klatki i przybory hodowlane. Nagrody ustalono w postaci medali oraz dyplomów pamiątkowych Premjować będzie znany ekspert p. Józef Ketzler z Królewskiej Huty Otwarcia pokazu dokona w sobotę, dnia 3 grudnia o godz 9 p W. Dzikowski. Każdy 20 numer wstępu otrzyma kanarka Tow. „Canaria" jest najstarszem zrzeszeniem hodowców kanarków w Polsce

— * **Konkurs Wszechpolski Związku Stow Mandolinistów z centralą w Poznaniu,** połączony z koncertem 8 zespołów mandolinowych 180 osób i rozdaniem nagrody międzynarodowej imienia prof Carlo Munier odbędzie się w obecności ambasadora królestwa włoskiego w niedzielę, 4 bm. o godz 20 na sali Domu Rzemieślniczego ul Fr Ratajczaka 21 — Zawody konkursowe odbędą się w niedzielę, 4 bm o godz 10 na sali Amarantowej przy ul Słowackiego 19

— * **Zwiedzanie m. Poznania.** Ze względu na olbrzymią frekwencję, jaką cieszyły się wycieczki Pol Tow Krajoznawczego przy zwiedzaniu m Poznania w ubiegłym sezonie zimowym, zarząd oddziału poznańskiego P T K postanowił powtórzyć niektóre z nich w bieżącym sezonie zimowym. Pierwsza wycieczka odbędzie się w niedzielę 4 bm Program zwiedzania obejmuje kościoły: św Rocha św Jana św. Małgorzaty, św Kazimierza, klasztor Reformatów i Zakład Głuchoniemych — Zbiórka na Miasteczku przy kościele św. Rocha o godz 10 Za udział w wycieczce pobiera się od uczestników 50 gr na rzecz Towarzystwa Prowadzi p. Jaśkowiak.

— * **Tow. b. Żołnierzy 10 p. Strz Wlkp.,** założone w sierpniu 1923 r. rozwija się pomimo trudnych warunków ekonomicznych dość pomyślnie, licząc obecnie 132 członków W roku przyszłym Tow obchodzić będzie swe 10-lecie istnienia Podczas tej uroczystości Tow pragnie poświęcić swój sztandar dla uczczenia pamiętnych wspólnych walk o niepodległość Ojczyzny Apeluje się zatem do druhów b 10 p. „Limu" z gorącą prośbą o zainteresowanie się życiem Tow Zebrania plenarne odbywają się regularnie co piątek po 1 szym każdego miesiąca w lokalu p Jezierskiego przy ul Wronieckiej 13 o godz 20 Najbliższe zebranie przypada na dziś, piątek 2 bm. Zgłoszenia członków przyjmuje sekretarz Jan Kaźmierczak, Poznań, ul. Marsz. Focha 30 m 7.

— * **Wycieczka na morze Śródziemne.** Polskie Tow Transatlantyckie uzyskało od miarodajnych władz upoważnienie do urządzenia w miesiącu kwietniu 1933 wycieczki na morza południowe statkiem „Polonia", który wyruszy z Gdyni dnia 3 kwietnia. Program wycieczki obejmuje zwiedzenie Lizbony, Casablanki, Malagi, Sewilli, w drodze powrotnej zaś Antwerpji Powrót do Gdyni 27 kwietnia Paszporty i wizy zbędne. Bliższych informacyj udziela i zapisy przyjmuje Francopol

Obstrukcje, złe funkcje trawienia rozkład i fermentacja w jelitach, nadkwaśność soku żołądkowego nieczysta cera na twarzy, piersiach i plecach, czyraki katary błony śluzowej ust. przemijają prędko przy użyciu naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa".** ng 6651

KRATKI SĄDOWE

Szatański pomysł — Śmiertelny strzał z niedbalstwa — Kijami zabili złodzieja — Defraudanci przed sądem wojskowym

Z Grudziądza donosi (ski):

W maju ub. roku, wracając motocyklem późnym wieczorem do Grudziądza, wpadł mechanik Michał Kiepura nagle na rozciągnięty przez drogę drut. Zderzenie było tak silne, że K., doznawszy złamania kręgosłupa, zmarł krótko po wypadku. Śledztwo, prowadzone w kierunku ujawnienia sprawcy urządzonej w celach rabunkowych zasadzki, dało rezultat pomyślny; aresztowano mianowicie 33-letniego Wład. Nogę i niejakiego Fr. Łasa. Obaj odpowiadali przed izbą karną w Grudziądzu za rozbój. Łas. nie przyznając się do winy, twierdził, że tylko zbiegiem okoliczności znalazł się niedaleko miejsca wypadku. Aresztowany Noga miał przy sobie rewolwer, a na lasce jego widniały ślady od prężenia drutu, rozciągniętego przez drogę. Zeznania świadków również obciążały Nogę, którego sąd za uplanowany rozbój na publicznej drodze skazał na 3 lata więzienia.

Za zabójstwo swej narzeczonej Rozalji Ziółkowskiej odpowiadał przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Starogardzie były listowy Ostrowski z Grabowa O. odpalony przez swą narzeczoną miał się odgrażać, że zabije ją. Dokonany kilka lat później fakt zabójstwa na Z rzucił na niego podejrzenie, że zbrodnię popełnił z rozmysłem. Sąd jednakże nabrał na podstawie zeznań świadków przekonania że O. zastrzelił Z. wskutek niedbalstwa i skazał go na 2 lata więzienia.

Do zagrody Suchockich w Borku pod Lubawą włamali się w nocy złodzieje, mianowicie niejaki Malinowski Bolesław oraz Jan i Alfons bracia Stachowscy. W chwili, gdy złodzieje wyprowadzali z obory sztukę bydła, zbudzili się synowie Suchockiego, którzy, uzbroiwszy się w kije, zastąpili im drogę; gdy złodzieje stawili opór, bracia Suchoccy rzucili się na złodziei, bijąc ich kijami po głowie, przyczem jeden ze złodziei został śmiertelnie raniony. Za ten uraz cielesny z wynikiem śmiertelnym sąd okręgowy w Lubawie podyktował braciom S. po 2 lata więzienia z zawieszeniem na lat trzy.

Wkońcu marca rb aresztowani zostali płatnik 8 p. strzelców konnych w Chełmnie por. Lechic i wachmistrz Sroczyński, podejrzani o defraudację kilkunastu tysięcy zł. Obom wytoczono proces a na rozprawie sądu wojskowego skazany został por. L. na 2 lata więzienia, usunięcie z wojska i utratę praw obywatelskich przez 10 lat; Sroczyński natomiast na karę więzienia przez 1 rok, degradację i utratę praw obyw. przez lat pięć.

w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 11 („Par")

— * **Św. Mikołaj w Solaczu.** W niedzielę, 4 bm o godz. 15 odbędzie się w willi, Aleja Małopolska 12, wspaniała zabawa dla dzieci. Program obejmuje dużo miłych i wesołych atrakcyj. Wstęp dla dorosłych 45 gr, dla dzieci 25 gr. Dzieci tylko pod opieką rodziców. Dochód na rzecz najbiedniejszej dziatwy. O liczny udział prosi serdecznie — Tow. Dobr. Pań „Placówka Pracy" w Solaczu.

— * **Rendez-vous Poznania.** Wszyscy spotkamy się 3 bm. o godz. 20 w auli U. P. na jedynym reprezentacyjnym koncercie znakomitego szopenisty prof. Michałowskiego z Warszawy. Koncert jest pod wysokim protektoratem J. Em. ks. Kardynała-Prymasa, który również znakomity wieczór zaszczyci swą obecnością. Biorąc udział we wspaniałej uczcie artystycznej, dopomożemy ubogim, na których rzecz dochód jest przeznaczony. — Stanowczo nie wypada nie być na koncercie. Bilety u p. Szreybrowskiego, ul. Gwarna.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **O urządzenie obchodu Szopenowgo** Komitetu obchodu uroczystości szopenowskich w Polsce rozważa się w Poznaniu myśl urządzenia obchodu ku czci Szopena. Organizację obchodu na miejscu powierzył p. prezydent Ratajski prezesowi Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych p. dr Surzyńskiemu, pod którego przewodnictwem odbyło się zebranie w ratuszu. Na zebranie przybyli przedstawiciele sfer muzycznych z p. prof. Jahnkem i dyr. dr. Piotrowskim na czele. Podczas zebrania rzucono myśl urządzenia obchodu szopenowskiego w Poznaniu w miesiącu styczniu przyszłego roku. Komitet, którego skład zostanie uzupełniony przez kooptację, ma rozpatrzyć szczegóły uroczystości i przygotować program obchodu. (kl.)

— * **Przebieg pogody w m. listopadzie** podług obserwacyj na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego: Ubiegły miesiąc listopad odznaczał się pogodą łagodną. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się w granicach od 4 stopni mrozu do 16 stopni ciepła, średnio zaś wyniosła 4.1 st. Cels. i wypadła o 1.5 st. za wysoka. Deszcze padały dość często, lecz nie obficie i przyniosły w 15 dobach ogółem 24 mm. wody, co stanowi 72 procentów normalnej ilości opadu w listopadzie. Słońce świeciło ogółem 63 godzin, czyli przez 115 procentów zwykłego czasu usłonecznienia w tym miesiącu.

W obserwatorjum meteorologicznem w Golęcinie temperatura powietrza była niższa, niż w mieście średnio o 0.3 stopnia. Przymrozki nocne wystąpiły 13 razy (norma 14 razy).

Bieżący miesiąc grudzień prawdopodobnie będzie przeważnie także łagodny.

— * **Gminy Puszczykowo i Puszczykówko** odbyły w czwartek wspólne zebranie w sprawie planu zabudowania Puszczykowa i Puszczykówka. Z ramienia starostwa poznańskiego wyjaśniał sprawę wyczerpująco budowniczy powiatowy, p. Najgrakowski. Ze strony Towarzystwa Miłośników Puszczykowa i Puszczykówka przemawiali prezesi pp. radca Słomiński i Kaźmierski. W bardzo rzeczowej dyskusji, która się wyłoniła, zabierali głos pp. Czarliński i Wojtyniak oraz sołtysi pp. Mielcarek i Zborowski. Zebranie zajęło co do planu zabudowania przychylne stanowisko, zastrzegając sobie ostateczną decyzję co do sposobu wykonania planu i jego kosztów.

— * **Z targu.** Dnia 2 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3.00—3.20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.80—4.40 zł; 1 kg. twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1.40—2.00 zł; mleka pełnego 22—24 gr; mendel jaj 2.20—2.50 zł.

Za mięso: 1 kgł słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.40—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; para kurcząt 2.40—3.60 zł; kaczka 2.00—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kuropatew 2.60 do 3.00 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 4.00 do 5.50 zł; perlica 2.60—3.00 zł; bażant 3.00—3.50 zł; królik 1.20 zł.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2.00—2.20 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; karasia 1.80—2.00 zł; sandacza 4.40—4.80 zł; suma 2.60—3.20 zł; miętusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.80 zł; 1 kg białych ryb 0.60 do 1.20 zł; 1 kg karpia 2.10—2.40 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0.50—1.50 zł; 1 kg świeżych śledzi 0.80 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg ziemniaków 6—8 groszy; 1 kg marchwi 20 groszy; kalarepy 30 gr; 1 kg. szpinaku 40 gr; szczawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; selery 30 gr; 1 pęczek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 20—30 gr; 1 kg cebuli 20 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę sałaty 10—15 gr; 1 kg bobu 40—60 gr; 1 kg. brukselki 30 do 40 groszy.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 0.80—2.00 zł; za 1 kg jabłek 0.40—1.60 zł; gruszek 0.60—1.20 zł; winogron 2.80 do 3.20 zł; 1 kg orzechów włoskich 2.60 do 2.80 zł; laskowych 2.60 zł.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 4.00—4.60 zł.

Ruch duży. Masło podrożało nieco, również niektóre warzywa, pozatem ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pożar w Golęczewie.** Onegdaj w nocy wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. Wojciecha Goczałka. Spłonęła doszczętnie kryta papą stodoła oraz szopa, wartości razem około 10 tys. zł. (kl.)

— * **Zderzenie autobusu z samochodem ciężarowym.** Przy ul. Marsz. Focha zderzył się autobus P. Z. 10584 z samochodem ciężarowym P. Z. 10776. Podczas wypadku autobus został lekko uszkodzony. (kl.)

— * **Spłoszone konie.** Na ul. Marsz. Focha w pobliżu domu pod liczbą 23 spłoszyły się konie p. Franciszka Głowackiego z Murowanej Gośliny. Przechodzący ulicą p. Bolesław Łonowski (ul. Marsz. Focha 162) usiłował konie zatrzymać, jednak upadł przytem i odniósł lekkie pokaleczenia. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Aresztowanie szulerów ulicznych.** Za uprawianie gry hazardowej w „trzy blaszki" ujęła policja Władysława Olejniczaka (ul. Czajcza 12), Edwarda Szambelana (ul. Krauthofera 7 a), Piotra Olejniczaka (bez stałego mieszkania) i Marjana Frankowskiego (al. Reymonta 11). Wszystkich osadzono w areszcie policyjnym. (kl.)

JARMARKI

— * **SZAMOCIN.** We wtorek, dnia 6 b. m. odbędzie się jarmark na konie i bydło.

— * **MOGILNO.** Jarmark ogólny, tj. kramny oraz na konie i bydło odbędzie się we wtorek, 13 bm. Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

— * **MIĘDZYCHÓD.** We wtorek, dnia 13 bm. odbędzie się jarmark kramny oraz na bydło, konie i nierogaciznę.

— * **LUBOŃ.** (Święto młodzieży.) Tutejsze Stow. Młodzieży Polskiej obchodziło święto młodzieży bardzo uroczyście, poprzedzone wspólną spowiedzią, poczem wszyscy druhowie przystąpili do Stołu Pańskiego w swej parafji w kościele św. Barbary w Żabikowie. Po nabożeństwie urządzono akademję na salce, gdzie ks. prob. Joachimowski, ks. patron Grzonka i druh Mumot wygłosili referaty.

— * **OSTRZESZÓW.** (Koncert Szopenowski.) Gimnazjum ks. ks. Salezjanów wystąpiło w niedzielę, 27 ub. mies. z publicznym koncertem, poświęconym muzyce Szopena. Koncert aranżował i dyrygował nim ks. prof. Leon Czerwiński. Na program składały się występy orkiestry uczniowskiej i chóru gimnazjalnego, oraz popisy solowe utworów muzycznych i deklamacyj utworów literackich. Obszerny referat n. t. „Genjusz narodowy Szopena" zaznajomił zebranych licznie słuchaczy z działalnością nieśmiertelnego mistrza tonów. Wykonanie utworów muzycznych, chórowych i deklamacyj cechował dobry smak i umiar artystyczny, co tembardziej należy ocenić dodatnio, że w tak krótkim czasie zdołano osiągnąć wysokie rezultaty. Wśród słuchających koncertu licznie zebranych rodziców młodych wykonawców niejedno serce rodzicielskie rosło dumą, słysząc udatny popis swego syna. (op.)

— * **SWARZĘDZ.** (Groźny pożar.) — Dnia 30 ub. mies. wieczorem pomiędzy godz. 6 a 7 powstał w Swarzędzu wsi groźny pożar. Zapaliła się mianowicie chata rodziny dominjalnej, która doszczętnie spłonęła; z wnętrza uratowano jedynie łóżka, pierzyny i szafę. Właściciel p. Hoffmayer nie poniesie większych strat, gdyż pokrywa je ubezpieczenie ogniowe. W akcji ratunkowej uczestniczyła straż pożarna ze Swarzędza; przybyła także straż z pobliskiego Gruszczyna. Przyczyny pożaru nie ustalono; przypuszcza się, że iskra padła na słomą kryty dach i wzniecił pożar.

— (Znaczne kradzieże.) Emerytowanemu sekretarzowi sądowemu p. Żurkowi przy ulicy Kórnickiej skradziono większą ilość kur. Poszkodowany oblicza straty na 80 zł. — W Kruszewni pod Swarzędzem w majętności p. Sarazina nieznani złodzieje wynieśli w nocy dwucentnarowego tucznika na szkodę robotnika dominjalnego p. Koniecznego. Ślady prowadzą do pobliskiego Zalasewa. (ds.)

— * **PAKOŚĆ.** (Awantury w czasie jarmarku.) W czwartek bież. tygodnia odbywał się tutaj jarmark, w czasie którego przyszło do awantur między ludnością a handlarzami i straganiarzami, wśród których nie brakło Żydów. Policja miejscowa okazała się za szczupłą, aby zaprowadzić ład i spokój, więc sprowadzić musiano posiłki z Inowrocławia. Kilkanaście osób aresztowano. (gr.)

— * **WĄGROWIEC** (Krwawa bójka między braćmi.) Tragiczny wynik miała kłótnia między braćmi Hekiertami w Krosnach w powiecie wągrowieckim. Doszło do bójki na noże, podczas której Stanisław Hekiert ugodził nożem swego brata Antoniego i poranił go ciężko w pierś. Poranionego opatrzył p. dr. Kuliński z Wągrówca. (kl.)

Z Kaliskiego

— * **KALISZ.** (Strajk „elektryczny" trwa.) Dnia 29 ub. mies. odbyło się posiedzenie rady miejskiej głównie pod hasłem prądu elektrycznego i gazu, ponieważ konsumenci już drugi tydzień powstrzymują się od korzystania z prądu, nie oświetlając okien wystawowych sklepów. Rada miejska nie powzięła żadnej definitywnej uchwały, odsyłając sprawę cen prądu do odpowiedniej komisji. Na skutek powyższego Komitet walki o potanienie prądu i gazu postanowił kontynuować strajk nadal aż do skutku.

— (Z sali sądowej. — Wyrok na zabójcę.) Kaliski sąd okręgowy rozpatrywał sprawę mieszkańca Kalisza, Stanisława Marczaka, lat 26, oskarżonego o zabójstwo w dniu 18 października rb. Wiktora Wołowczyka. Jak już swego czasu pisaliśmy o tem, fakt ten miał następujące podłoże: Wspomnianego dnia w podwórze domu nr. 20 przy ul. Skarszewskiej wjechał wozem Wiktor Wdowczyk, przywożąc z rynku towary, należące do właścicieli straganów. W tym czasie podeszła do Wdowczyka właścicielka tej posesji, Kazimiera Marczakowa, żądając wpłaty 4 zł za wybrane przez wymienionego towary kolonjalne w sklepie jej syna. Gdy Wdowczyk oświadczył, że nie ma pieniędzy, Marczakowa obrzuciła go stekiem wyzwisk, zakazując wjazdu na jej podwórze. Gdy już Wdowczyk znajdował się na ulicy, podbiegł do niego syn Marczakowej, Stanisław i wymierzył mu policzek. Wdowczyk nachylił się po czapkę, a w tym momencie Stanisław Marczak zadał mu cios nożem w piersi. Wdowczyk w kilka minut zmarł. Sąd skazał Marczaka na 5 lat więzienia i 320 zł opłat sądowych. (mk.)

— * **WIELUŃ.** (Echa wyborów burmistrza.) Wskutek wniesionego protestu przez radnych chrześcijan wydział powiatowy unieważnił wybór p. J. Jędrzejewskiego na burmistrza m. Wielunia. Nowe wybory odbędą się 12 grudnia br.

— (Stron. Nar.) Odbyło się tu miesięczne zebranie tutejszego Koła Stronnictwa Narodowego. Treściwy referat polityczny wygłosił zasłużony działacz narodowy ks. prałat W. Przygodzki. Na tem zebraniu postanowiono zwołać w miesiącu grudniu kilka zebrań na terenie całego powiatu z udziałem pp. posłów.

Na pograniczu polsko-niemieckiem

Na pograniczu polsko-niemieckiem na drodze Głuszyna—Droszki (powiat Kępno) przybył oddział Reichswehry w liczbie 25 osób. Żołnierze w czasie dłuższego postoju na granicy dokonali licznych obserwacyj polskiego terenu.

Z Wielunia donoszą: Mieszkaniec wsi Przystań T. Pilecki, znajdując się w pasie granicznym polsko-niemieckim, 300 mtr. od granicy niemieckiej zastrzelony został przez strażnika niemieckiego wystrzałem z karabinu. (PAT.)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **GOSTYŃ.** (Ciekawy wykład.) Z ramienia Powszechnych Wykładów Uniw. Pozn. wygłosi prof. U. P., dr. Józef Kostrzewski w niedzielę, 4 bm. odczyt na temat: „Kultura Słowian przedhistorycznych w świetle wykopalisk". Odczyt ilustrowany będzie przeźroczami. Wykład odbędzie się o godz. 16. Bilet wstępu 50 i 20 groszy.

— * **INOWROCŁAW.** (Za lekkomyślne spowodowanie śmierci.) Wydział karny sądu okręgowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu rozpatrywał ostatnio sprawę małoletniego Stanisława Ratajczaka, któremu zarzucono lekkomyślne spowodowanie śmierci 16-letn. Tomaszewskiego z Wojdala. Oskarżony podczas kąpieli w żarcie opuścił linę żelazną do przewożenia promu, która uderzyła Tomaszewskiego w głowę tak silnie, iż spowodowała śmierć. Oskarżony z skruchą do winy się przyznał i wybuchał płaczem po przesłuchaniu licznych świadków. Ratajczaka zasądzono na 7 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary na dwa lata.

— (Kradzieże na cmentarzu żydowskim.) Zarząd cmentarza żydowskiego w Inowrocławiu zwrócił się do władz policyjnych z prośbą o roztoczenie opieki nad cmentarzem żydowskim przy ul. Staszica w Inowrocławiu. Nieznani złoczyńcy bowiem dostają się przez niski murowany parkan, okalający cmentarz i rabują nagrobki, kraty żelazne itp.

— (Napad rabunkowy.) Ostatnio mieszkanie nauczycielki Julji Sygnatówny w Budkach Nasiegniewskich stało się miejscem napadu rabunkowego. Do wzmiankowanego bowiem mieszkania wtargnął w nocy zamaskowany bandyta i pod groźbą rewolweru zmusił przerażoną nauczycielkę do wydania posiadanej gotówki i kilku przedmiotów z biżuterji. Odchodząc zagroził nauczycielce zemstą w razie powiadomienia władz policyjnych.

— (Wypadek samochodowy.) Samochód osobowy firmy Foltynowicz z Gniewkowa najechał w Inowrocławiu na u Piłsudskiego na wózek pocztowy, pchany przez funkcjonarjuszy pocztowych. W wyniku zderzenia jeden z nich Franciszek Jakubowski został rzucony błotnikiem samochodu tak silnie, że padł nieprzytomny na ziemię. Doznał on kontuzji głowy i prawego ramienia. Drugi z nich zdążył wczas skoczyć w bok.

— (Zlikwidowanie szajki złodziejskiej.) Ostatnio na terenie Kujaw dokonywano licznych kradzieży i włamań. Ślady po nich wskazywały na jedną zorganizowaną szajkę złodziejską. Władze policyjne przeprowadzały przez czas dłuższy dochodzenia i w rezultacie ujęły Florjana Bartkowiaka, Franciska Zalarę, Antoniego Lewandowskiego, Władysława Pawłowskiego i Stanisława Olszaka oraz pasernę Olszakową, Wandę Baronową i Wiktorję Rosołek, wszystkich z Inowrocławia. Wymienionych osadzono w więzieniu śledczem w Inowrocławiu. (jot.)

— * **KOŚCIAN.** (Niezwykle interesujący wykład.) W niedzielę, 4 bm. o godz. 16.15 odbędzie się z ramienia Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich w auli państw. gimnazjum męskiego niezwykle ciekawy wykład prof. uniwersytetu poznańskiego dr. Zygmunta Wojciechowskiego p. t. „Ciągłość cywilizacji rzymskiej". Wstęp na wykład 50 gr dla dorosłych, 20 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni.

Biuletyn „strzelecki"

Niesamowite dzieje fabryki motocykli w Opalenicy

W „A. B. C." czytamy:

„Wobec publicznie obwieszczonej przez prezesa B. B. p. płk. Sławka dążności do usanowania „sanacji", do zrobienia porządku z aferami i aferzystami, podajemy mu publicznie również do wiadomości fakt świeży, pierwszy z brzegu, o którym nam donoszą z Opalenicy w Wielkopolsce.

„Wiadomo, że „Strzelec" teraz jest towarzystwem do wszystkiego: zajmuje się przysposobieniem wojskowem i — polityką, oświatą ludu i — przemysłem i handlem. Otóż w myśl tak wszechstronnego powołania, nie „święci garnki lepią!" — powiedział sobie także komendant „Strzelca", niejaki p. Sawicki i postanowił w Opalenicy, pow. Grodzisk, rozbudować przemysł wojenny, mianowicie, stworzyć fabrykę motocykli. Pierwszy krok „radosnej twórczości" prosty i wiadomy: pożyczka w Banku Gospodarstwa Krajowego.

„Bank Gospodarstwa Krajowego udziela mu za pośrednictwem Komunalnej Kasy Oszczędności pożyczki w kwocie 500 tysięcy złotych. Ładna sumka na te ciężkie czasy!

„Pan Sawicki bierze pieniądze, zakłada fabryczkę i w szybkiem tempie robi plajtę. A ponieważ miał wszystkiego 30 tysięcy, K. K. O., poniosła stratę na sumę zgórą pół miljona (licząc procenty).

„W czasie, gdy tyle wysiłku się wkłada w walkę z tezauryzacją, gdy się tak rozgłośnie nawołuje do składania oszczędności w kasach pocztowych i komunalnych, czy nie należałoby oględniej trochę gospodarować groszem, zebranym z kieszeni obywateli?"

„Bohaterskie" popisy „strzelców" w Modrzu

„Wielkopolanin" donosi z Modrza (pow. poznański):

Wielkie awantury i bójkę urządzili członkowie „Strzelca" i gromada opryszków z Modrza podczas przedstawienia, które odbyło się w tych dniach w Modrzu na sali parafjalnej z okazji Święta Młodzieży. Podczas przedstawienia chciano wyważyć drzwi do sali, wkońcu, nie mogąc przeszkodzić w przedstawieniu, rzucano kamieniami do drzwi, przyczem wybito kilka szyb.

We wtorek wieczorem o godz. 18 napadli członkowie „Strzelca", w których rozpoznano Fajfra i Szczepaniaka z Modrza, na naczelnika Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i pobili go bardzo dotkliwie, zadając mu cięcia żelazem na głowie i twarzy, tak, iż pobity musiał się udać pod opiekę lekarską.

Opinja publiczna domaga się przykładnego ukarania sprawców.

Dwaj defraudanci

Ze Zdun donoszą, że niejaki Jeziorny, filar B. B. i prezes „Strzelca" w Zdunach, został ukarany 2-letniem więzieniem za zdefraudowanie z funduszu bezrobocia 4000 złotych.

Pelpliński „Pielgrzym" donosi z Sępólna, że znany dobrze „strzelec" Kubik, który swego czasu skazany został za uliczny napad i ciężki uraz cielesny na dwa miesiące więzienia, zatrudniony był w chojnickiej Kasie Chorych, lecz ponieważ „coś" nie było w porządku, więc zawieszony był w urzędowaniu. Obecnie został usunięty za sprzeniewierzenie pieniędzy kasowych.

„Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie" przygotowuje „gwiazdkę" dla rodaków naszych zagranicą. Przy stole z darami gwiazdkowemi stoją: delegat J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa ks. dr. Janicki, wiceprezeska „Opieki" p. Anna Smoczyńska i sekretarz gener. Centrali Stow. Polsko - Katolickich we Francji, ks. dyr. Garstecki.

Samoloty-sklepy na Alasce

Alaska modernizuje się. Dla tych rzadkich osad Eskimosów, Indjan i białych dostarcza się dziś towary drogą powietrzną Pewna firma amerykańska zorganizowała sobie cały park lotniczy i wysyła samolotami swoich komiwojażerów na Alaskę. Ubrania, kapelusze, naczynia kuchenne rozwiesza się na drągach lub rozkłada na śniegu, buduje się naprędce schronisko i taki naprędce zaimprowizowany sklep ściąga okoliczną ludność, robiąc złote interesy.

Rzecz ciekawa, kobiety tamtejsze w przeciwieństwie do swoich siostrzyc z naszej strefy, zadowalają się wyborem odzieży, jaką im się poda i nie żądają nigdy poprawek czy przeróbek ani nie domagają się lusterka, by się w niem skontrolować. Zdarza się często, że suknia lub płaszcz jest albo za wielki albo za mały, ale Eskimoski i Indjanki nie przywiązują do tego żadnej wagi. Niektóre z nich są zamożne, dzięki futrom lub znajdywanym ziarnom złota. Klientela to jest idealna, tembardziej, że nie targują się nigdy. Jednak dotrzeć do tych lodowych pustkowi to rzecz niełatwa, a podróż samolotem pełna niebezpieczeństw.

Tylko u p. Jarockiej
Masztalarska 8 a
od 3 do 5 b. m.
Wielki jubileuszowy pokaz kanarków
Tow. „Canaria" w Poznaniu
Wstęp tylko 49 gr. Każdy 20 nr. wstępu otrzyma kanarka. dg 1 818

O serum, które zabija kłamstwo

Dwu uczonych amerykańskich w Chicago wynalazło serum, które zastrzyknięte pod skórę człowieka, ma go zmusić do mówienia bezwzględnej prawdy.

Głównemi składnikami serum, sporządzonego przez profesorów uniwersytetu dr. Hellera i dr. Muehlberga, są podobno morfina i acapolomina, dwa medykamenty, które wpływają silnie na system nerwowy człowieka.

Obecnie dowiadujemy się, że policja w Chicago ma zamiar zastosować nowo wynaleziony środek wobec uwięzionego dr. Williama O'Briena. Oskarżony nie chce się przyznać, by miał coś wspólnego z zamordowaniem żony, którą znalazł rzekomo nieżywą. Wielogodzinne przesłuchy nie doprowadziły do żadnego rezultatu. Tymczasem na ustach zmarłej odnaleziono ślady gryzącego płynu a w żołądku truciznę. List pożegnalny, napisany rzekomo przez zmarłą, okazał się sfałszowany. Wobec tego nikt nie wierzy twierdzeniom, jakoby zmarła odebrała sobie życie. Postanowiono więc uciec się do niezwykłego środka zastrzyknięcia serum przeciw kłamstwu i obecnie panuje ogólne zainteresowanie, czy zastrzyk przyniesie pożądany skutek, który wyjaśniłby tajemnicę morderstwa. (Bz)

Pierwsza pomoc przy poparzeniu

Dotąd opatrywano rany oparzelinowe bezpośrednio po oparzeniu zapomocą oleju lnianego, wody wapiennej, bandaży oparzelinowych itp Metoda ta posiada jednakże tę ujemną stronę, że nie zapobiega przejściu w krew, wytworzonym przez oparzenie truciznom rozkładowym. Od pewnego czasu szpital imienia Forda w Detroit w Ameryce Północnej przy tego rodzaju ranach oparzelinowych stosuje napylanie ciepłemi rozczynami garbnikowemi (taniną). Metoda ta okazała się do tego stopnia skuteczną, że przejęta została już w innych krajach, szczególnie także w Anglji Kwas garbnikowy wiąże bowiem trucizny rozkładowe rany przy równoczesnym tworzeniu się naskórka ochronnego i zapobiega przejściu tych trucizn w krew. Metoda ta nietylko szybko uśmierza bóle, lecz czyni także zbytecznym bandaż. Według zapewnień amerykańskich nowy ten sposób opatrywania ran oparzelinowych przyczynił się do zmniejszenia śmiertelności pacjentów z 30 proc. do poniżej 3 proc.

SPORT

Szwedzi w Poznaniu

Należy się śpieszyć z nabywaniem biletów na atrakcyjny mecz

Niedzielne międzypaństwowe zawody z repr. Szwecji, będą jedną z największych atrakcyj tegorocznego sezonu. Po fatalnej przegranej w Dortmundzie, która mogła być równie dobrze przypadkowa, nasi pięściarze dołożą wszelkich starań, aby wykazać, że wspomniana porażka nie jest ani w części istotnym odzwierciedleniem sił polskiego boksu amatorskiego.

Kapitan związkowy zestawił pełnowartościową reprezentację, unikając fatalnego błędu t. zw. ściągania wag. W wadze muszej ukaże się w ringu doskonały Misiorny, w koguciej — Polus, w piórkowej Cyran, w lekkiej zadebiutuje znajdujący się w doskonałej formie Klimczak, w półśredniej walczyć będzie nasz jedyny zdobywca dwóch punktów z wyprawy do Dortmundu Garncarek, w średniej występuje doskonały Chmielewski, w półciężkiej ujrzymy dzielnego Zielińskiego z Inowrocławia i wreszcie w ciężkiej — kilkakrotny reprezentanta naszych barw Tomaszewskiego.

Skład Szwedów, którzy przybywają jutro o godz. 14, jest, przypominamy raz jeszcze następujący (według kolejności wag): Ljung, Andersson, Carlsson, Lindquist, Eklund, Oestling, Soederberg i Eroksson.

Zawody rozpoczynają się punktualnie o godz. 19 w niedzielę. Bilety w przedsprzedaży są w firmach „Camera" i „Dom Sportowy", oraz w dniu zawodów przy kasie w hali od godz. 12.

Piłka nożna

„Sparta" i „Posnania". W niedzielę o godz. 11 na boisku K. S. „Sparta" odbędą się powyższe zawody towarzyskie.

Ciężka atletyka

Mistrzostwa okręgowe w podnoszeniu ciężarów rozpoczynają się dziś o godz. 20 w hali Cegielskiego przy G. Wildzie.

Pięściarstwo

Sztokholm — Inowrocław. Pierwsze międzynarodowe to spotkanie w Inowrocławiu stało się wydarzeniem dnia. Pobyt Szwedów i program przyjęcia już szczegółowo opracowano. Zdrojowisko m. Inowrocławia, pod którego egidą spotkanie się odbywa popiera je finansowo. Goście szwedzcy zwiedzą we wtorek przed południem urządzenia zdrojowiska, gdzie będą mogli bezpładnie korzystać z wszelkich nowoczesnych zabiegów leczniczych i kąpieli. Poza tem zdrojowisko urządza w lokalu rozrywkowym p. Baranowskiego „nad Stawkiem" kawkę dla zawodników. Po krótkim tym wypoczynku nastąpi zwiedzanie Kruszwicy autobusem miejskim. Na zawodacsh powita gości w ringu imieniem Zdrojowiska p. dr. Bydałek, a na bankiecie, który się odbędzie w sali malinowej hotelu Basta, prezydent miasta p. Apolinary Jankowski. Zawodnicy „Goplanji" są w pełni treningu przyczem najmocniejszemi punktami będą: Rogowski w muszej, Jaskółkowski w koguciej, Lelewski w lekkiej, i obaj Zielińscy. Najsłabszy zdaje się przedstawiciel wagi ciężkiej Puszczykowski i byłaby tutaj pożądana zmiana na Tomaszewskiego. Również w półśredniej podkreślamy, należy wstawić kogoś innego, a ponieważ Arski jest chory na anginę zatem wchodziłby w grę Misiurewicz z Sokoła lub Forlański II. Warto o tem pomyśleć możliwie najprędzej.

Ilość miejsc siedzących w teatrze będzie znacznie powiększona, same miejsca numerowane, przyczem ceny biletów wstępu są bardzo niskie. Przedsprzedaż odbywa się w fir. Masłowski przy ul. Królowej Jadwigi. Jakie zainteresowanie wzbudza to spotkanie świadczy fakt, że już obecnie wpływają zamówienia na bilety z Torunia i Bydgoszczy. Na zakończenie wartoby, aby organizatorzy sprowadzili z Poznania dobry ring, bowiem znajdujący się w Inowrocławiu jest fatalny i skompromitowałby tylko nas wobec gości.

Premje gwiazdkowe dla dzieci

abonentów „Kurjera Poznańskiego"

Wiemy doskonale, jak wybitną rolę w okresie św. Mikołaja i Bożego Narodzenia odgrywa ładna książka dla dzieci. Dlatego więc postanowiliśmy abonentom naszym ułatwić możliwość sprawienia swym milusińskim przyjemność największą i najpożyteczniejszą, jaka jest ładna i dobra książka. W tym celu zestawiliśmy serję pięknie ilustrowanych książek najpopularniejszego dziś wśród dzieci i najulubieńszego autora **Wujka Czesia.** Do serji właczyliśmy więc następujące książki Wujka Czesia po cenie o połowę zniżonej:

„W krainie kurek", bajka wierszowa z kolorowemi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„W krainie lalek", bajka wierszowa z kolorowemi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„Radosne dni", bajeczki obrazkowe, w oprawie, zam. zł 3,— **tylko zł 1,50.**

„Mądry Kituś", bajeczki obrazkowe w oprawie, zamiast zł 3,— **tylko 1,50.**

„Wczasy wiejskie", opow. o życiu na wsi z kolor. ilustr. w dużym formacie, zamiast zł 3,20 **tylko zł 1,60.**

„Baczność! Stop!", bajeczki i wierszyki z ilustr. duży format, zamiast zł 3,20 **tylko zł 1,60.**

„Mój ulubiony światek", 10 bajek o zwierzętach, z ilustr., duży format, zamiast zł 3,60 **tylko zł 1,80.**

„Dzielny artysta", czyli jak robić sobie tanie zabawki, ilustr., duży format, zamiast zł 3,60 **tylko 1,80.**

„Moje najmilsze abecadło", z wierszykami i obrazkami, duży format w oprawie, zam. zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„Na czarodziejskiej górze", zbiór bajeczek z obrazkami, większy format w oprawie, zamiast zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„Mysia Wieża" i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„Czarnoksiężnik Twardowski" i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 **tylko zł 2,40.**

„Dzień kurcząt", wesoła bajka wierszem z ilustr., duży format w oprawie, zamiast zł 6,80 **tylko zł 3,40.**

„Komiczne ABC", z wierszykami i obr w oprawie, zamiast zł 8,— **tylko zł 4,—.**

„Czy już znacie?" Bajeczki Wujka Czesia i wierszyki Józ. Birkenmajera, z ilustr., duży format w oprawie, zam. zł 8,— **tylko zł 4,—.**

„Bajki polskie Wujka Czesia", okazały tom baśni, osnutych na motywach wielkopolskich, z ilustr. K. Lipskiego, w ozdobnej oprawie i kartonowem pudełku, zamiast zł 15,— **tylko zł 7,50.**

Wszystkie powyższe książki, ozdobione licznemi kolorowemi obrazkami, stanowić będą najbardziej pożądany i najpiękniejszy podarek gwiazdkowy.

Książki te, za okazaniem kwitu abonamentowego, są do nabycia za gotówkę w administracji pisma naszego. Zamiejscowi abonenci „Kurjera Poznańskiego" winni dołączyć, bez względu na ilość zamówionych książek, zł 1,— na opłatę przesyłki pocztowej.

Książki powyższe nabywać można po tak wyjątkowo zniżonej cenie tylko w grudniu b. r.

RADJO

Sobota, dnia 3 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** giełda; godz. **16.40** odczyt z Krakowa; godz **17.00** nabożeństwo z Wilna; godz. **18.00** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **18.15** gawęda reporterska; godz. **18.30** utwory fortepianowe; godz. **19.30** transmisje z Warszawy; godz **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godz **22.05** koncert chopinowski z Warszawy; godzina **22.50** muzyka taneczna z cukierni „Polonja".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramof.; godz. **13.15** poranek szkolny ze Lwowa; godz **15.35** słuchowisko dla młodzieży p. t. „Nurek" p/g Goetla (tr. z Krakowa); godz. **16.00** płyty gramof.; godzina **16.40** „Wrażenia z kraju Rodziewiczówny" — wygł. p. Jan Wiktor (Kraków); godz **17.00** tr. z Wilna nabożeństwa z Ostrej Bramy; godz. **18.00** muzyka lekka; godz. **19.20** bieżące wiadomości rolnicze; godz. **19.30** „Na widnokręgu"; godz. **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz. **20.00** muzyka lekka; godz. **22.05** koncert Chopinowski w wyk. Aleksandra Uuińskiego; godz **22.40** feljeton pt. „Miłość królewicza Konstantego" — wygł. p. M Wierzbiński; godz **23.00** muzyka taneczna z dancingu „Bodega"

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 wieczór rozmaitości, do godz. 00.30; **Budapeszt** (550 m) 20.15 koncert wokalny, 22.10 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 20.15 słuchowisko, 22.15 koncert; **Medjolan** (501 m) 20.45 „Luna-Park" opt. Ranzato; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert; **Praga** (489 m) 19.20 muzyka dęta, 20.00 „Alfa i Omega" opt. Ivo Milica, 22.15 koncert; **Beromuenster** (459 m) 20.00 wieczór alpejski.

Niedziela, dnia 4 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **10.00** nabożeństwo ze Lwowa; godz. **11.58** sygnał czasu; godz. **12.05** akademja miłosierdzia (tr. z kinoteatru „Słońce"); godz **13.30** odczyt roln. p. t. „Poletka pokazowe jako środek praktycznego Przysp. Roln. dla wsi i miast — wygł. p. S. Sarjusz - Zaleski; godz. **13.45** odczyt roln. pt. „Od czego zależy wartość obornika" — wygł. p. Br. Liebek; godz **14.00** wykład dla gospodyń pt. „Urządzenie kuchni" — wygł. p. M. Hinzówna; godz. **14.15** odczyt z okazji „Tygodnia propagandy Przemysłu Polskiego"; godz. **16.00** program dla młodzieży (tr. z Krakowa i Warszawy); godz. **16.25** odczyt; godz. **16.45** tr. z Warszawy; godz. **18.00** koncert popołudniowy; wyk.: Ork. 57 p. p pod batutą por A. Szałkowskiego. Wł Jarochowska (mezzosopran); godz **19.25** (W); godz. **19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** koncert popularny z Warszawy; godz. **21.05** koncert kameralny (W); godz **22.00** sygnał czasu — kom sportowe i policyjne; godz **22.15** płyty; godz. **22.30** lekcja tańców (tr. ze szkoły prof Z. Mąkowskiego); godzina **23.00** muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz **10.00** transmisja nabożeństwa ze Lwowa; godz. **12.10** komunikat meteorologiczny; godz. **12.15** poranek symfoniczny z Filharm. Warszawskiej; w przerwie: „Co to są środki zdrowia i na czem polega ich działalność" — wygł. dr. J. Lubczyński; godz **14.00** „Poić czy dać ssać cielęciu — wygł prof Jan Rostafiński; godz. **14.25** muzyka; godz. **14.40** „Najnowsze sposoby walki ze szkodnikami lasów" — wygł prof Jan Kloska; godzina **15.00** muzyka; godz. **16.00** program dla młodzieży: radjotygodnik, feljeton M Jarosławskiego pt „Wizyta u żubrów"; godz. **16.25** płyty gramofonowe; godz **16.45** „Kącik językowy"; godz. **17.00** koncert; godz. **18.00** muzyka lekka z kawiarni Ziemiańskiej; godz. **19.25** słuchowisko pt „Pan Bennet" Fredry; godz. **20.00** koncert. w przerwie wiadomości sportowe; godzina **22.00** muzyka lekka ze Lwowa; godzina **23.00** muzyka lekka z Oazy

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 6.35 koncert poranny, 12.15 koncert. 15.45 muzyka popularna. 16.20 audycja regionalna z Wuerzburga, 18.00 muzyka kameralna, 19.30 koncert symfoniczny, 20.00 koncert, 23.00 słuchowisko; **Budapeszt** (550 m) 19.35 „Gejsza" opt Jonesa, 22.20 koncert nocny; **Praga** (488 m) 19.00 koncert niewidomych, 20.00 koncert orkiestry wojskowej, 21.00 koncert symf., 22.20 muzyka taneczna; **Wiedeń** (516 m) 12.05 Requiem" Verdiego, 19.30 koncert orkiestry i soliści, 22.15 szlagiery 1932 r.; **Medjolan** (501 m) 20.30 wieczór Giuseppe Mulé — La Baronessa di Carini" op. pod dyr. kompozytora, „Dafni" trzeci akt.

Obliczanie transformatorów małej częstotliwości zapomocą tablic.

Broszurka napisana przez Eug. Tołłoczkę omawia dokładnie projektowanie transformatorów sieciowych, stosowanych w każdym radjoaparacie, zasilanym prądem zmiennym z sieci oświetleniowej. Na wstępie autor wyjaśnia zasadę działania transformatorów oraz ich klasyfikację. Część pierwsza obejmuje całokształt obliczania transformatorów sieciowych dla mocy od 3 do 200 watów zapomocą tablic, opracowanych na podstawie ścisłych wzorów, sprowadzając tem samem cały rachunek do elementarnych działań arytmetycznych. W części drugiej znajdujemy praktyczne wskazówki, dotyczące wykonania rdzeni, nawijania uzwojeń, zestawiania transformatora i t. d. Część trzecia zawiera przykład liczbowy, wyjaśniający posługiwanie się tablicami przy obliczaniu transformatora.

Broszurka ta stanowi cenny i bardzo pożyteczny materjał dla każdego radjoamatora, dlatego też znajdzie, niewątpliwie, licznych nabywców, jako rzecz, poniekąd niezbędna, a przytem bardzo niedroga. Broszurkę wydała Spółka wyd. „Ra" w Warszawie, skład główny w księgarni M. Arcta.

Dorothy Jordan Clark Gable
Wallace Beery Conrad Nagel
zdobyli dg 1 868
Paryż — Londyn — Berlin
Nowy — Jork — Chicago — Szanghaj
swemi wspaniałemi kreacjami w gigantycznym filmie
„POGROMCY PRZESTWORZY"
Najwyższy wyraz techniki! Rozmach! Napięcie! Film dla miljonów!
Wkrótce w kinie „METROPOLIS"

Najnowsze zastawy szklane i porcelanowe
oraz inne artykuły nadające się **na praktyczne podarki świąteczne i okolicznościowe** po cenach **znacznie zniżonych** poleca
Firma JAKÓB GROSS, Kraków, Rynek Gł. 8. Nowe katalogi ilustrowane wysyła się na żądanie bezpłatnie.
Pz 7 324-70.166

Małpy jako krytycy muzyczni

Od dziesiątek lat używa się małp jako zwierząt doświadczalnych do najróżniejszych eksperymentów medycznych, już to do zastrzyków nowego serum, już też do dokonania mniej lub więcej bolesnych operacyj.

Obecnie dopuszczono małpy do roli zaszczytniejszej, a mianowicie do oceny muzyki. W paryskim Jardin d'Acclimation w zoologu des Bois de Boulogne urządzono z małpami (tak rodzaju męskiego, jak i żeńskiego) ciekawą próbę. Grano wobec nich na najróżniejszych instrumentach i najróżniejsze utwory muzyczne aby się przekonać, jak zareagują na muzykę. Na pierwszy ogień poszła orkiestra jazzbandowa z modnym utworem tanecznym. Przypuszczam, że rozżalę wielu lubowników tej właśnie muzyki, ale powiedzieć muszę, że zwierzęta ogarnęła już po pierwszych taktach nieopisana panika. Wszystkie małpy rzuciły się do ucieczki i pochowały się w najodleglejszym kącie swej klatki. Wobec tego musiano przerwać muzykę. Następnie tańczył przed niemi baletmistrz w kostjumie według melodji tanecznej, ale nie tej najmodniejszej. Zwierzęta zachowywały się spokojnie, ale patrzały nieufnie z kryjówek. Kiedy wreszcie rozbrzmiały tony skrzypiec, wróciło życie do domu małp, powstał krzyk zadowolenia, który niebawem zagłuszył skrzypce. Jeden z obecnych uczonych oświadczył, że z tego widać, że jedynie muzyka na skrzypcach znalazła poklask w małpiem gnieździe. (Kw)

KTO POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Następny koncert symfoniczny

odbędzie się od niedzieli za tydzień dnia 11 grudnia 1932 r. w Teatrze Wielkim, na którym jako solista wystąpi jednoręki pianista Paweł Wittgenstein. Dyryguje kapelmistrz wiedeńskiej „Volksoper" Fritz Fall.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **4. Kadra Morska im. Marsz. Focha.** Zebranie plenarne odbędzie się 2 bm o godz 20 w sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a.

— **Tow. Przemysłowe św. Łazarz.** — Walne zebranie odbędzie się w sobotę, 3 bm. o godz 20 w lokalu p. Dusika, ulica Marsz Focha 62

— **Tow. b. Żołnierzy 1 p. Strzelców Wielkopolskich.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 3 bm. o godz. 20 w świetlicy strzelnicy małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka 21. Wszelką korespondencję oraz zmiany adresów członków należy kierować do sekretarza W Treumanna w Poznaniu, ul. Stroma 6 m 11.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Dębiec.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 3 bm o godz 19 w lokalu druha Grzesiaka przy ul Wspólnej 15 Na porządku obrad sprawa ubezpieczeniowa i obchód 5-lecia istnienia towarzystwa.

— **Zrzeszenie Związków Zaw. Automobilistów Z. Z. R. P.** W sobotę, 3 bm o godzinie 20 w sali p. Jaszyka, ul Kraszewskiego 16, odbędzie się przedwalne zebranie Na porządku obrad jest również sprawa połączenia organizacyj

— **Związek Werkmistrzów Polskich.** — Zebranie plenarne odbędzie się 4 bm o godz. 11 w lokalu przy ul Wronieckiej 13

— **Poznański Klub Sportowy Głuchoniemych.** Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 4 bm o godz. 16 w lokalu p. Jarockiej przy ul Masztalarskiej 8.

— **Klub Sportowy „Blask".** W dniu 4 bm. o godz 7.30 wieczorem w sali „Polonia" w Starołęce zespół amatorów naszego klubu odegra dramat ludowy w 5 aktach ze śpiewami i tańcami p. t. „Dziewczę z chaty za wsią"

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** Dn. 4 bm o godz 16 w lokalu p. Chmielewskiego, ul. Marsz. Focha 85, odbędzie się zebranie.

— **Zrzeszenie Tokarzy w przemyśle metalowym.** Zebranie wykładowe odbędzie się w niedzielę, 4 bm. o godz 10,30 w sali p. Jarockiej, ul Masztalarska 8

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 4 bm o g. 16 u p. Jarockiej, Masztalarska 8 a.

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 4 bm o godz 15 w restauracji „Pod Ulem", ulica Ślusarska 6.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon".** obchodzi w niedzielę, 4 bm. o godz. 17 w sali p. Bigosa przy ul. Kraszewskiego wieczornicę ku czci Wyspiańskiego

— **Sodalicja Marjańska Urzędników.** — Zebranie plenarne odbędzie się dnia 5 bm. o godz 19 w Marianum w klasztorze OO. Jezuitów, wejście z ul. Szewskiej.

— **Zw. Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowych.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 5 bm. o godz 16 na sali restauracji „Pod Słońcem", ul Górna Wilda 75

— **Koło Absolwentów I szkoły wydziałowej im. Działyńskich.** Zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 19,30 w szkole.

— **Koło Absolwentek V szkoły wydz.** Zebranie zarządu odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 11 u kol. prezeski, ul. Matejki 36. Zebranie plenarne dnia 5 bm. o godz. 19.15 w Ognisku, wejście od strony dziedzińca szkolnego.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 30 listopada zgłoszono: Stanisław Piechowiak, 15 min. Helena Kasprzakówna, 1 r. 9 mies. Marcin Krupa 5 godz. 45 min. Jadwiga Baranowska, z domu Janaszakówna, 26 l. Apolonja Kubiakowa, z domu Michalska, 32 l. Marjanna Wierzykowa, z domu Dobakówna, wdowa, 67 l. Ryszard Winkler, 1 mies. 9 dni. Czesław Kasprzak, 1 r 1 mies. 2 dni Bronisław Waligórski, inż elektrotechnik, 56 l. Sabina Schroterówna, 5 l. 6 mies. 24 dni. Edmund Drews, 3 godz.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Z. S. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze błogosławieństwo, 10 zł. — N. N. z prośbą o wysłuchanie, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 656.96 zł.

Na tablicę pamiątkową śp. Anieli Tułodzieckiej: VI drużyna harcerska im. Anieli Tułodzieckiej 26.60 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Kapelusze damskie dziecięce męskie oraz wszelkie **Artykuły** **tanio** na **gwiazdkę** poleca **Svenda i Drnek nast.** Poznań, St. Rynek 65. dz 1 867

W dniu 29 listopada 1932 r., o godz. 6-tej rano, zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Franciszek Konieczny

nasz długoletni przedstawiciel na województwo poznańskie i pomorskie. W Zmarłym firma nasza straciła szczerze oddanego i zasłużonego współpracownika. Pamięć o Nim zachowamy na zawsze.

Dyrekcja i Współpracownicy fabryki maszyn i odlewni żelaza
St. Weigt i S-ka, Łódź-Poznań.

zw 16 955

Grzecznym **dzieciom** ofiarowane **przez św. Mikołaja** cukierki — czekoladki i pierniczki z firmy **Walerja Patyk** to radość dla całego domu! — Czekoladki na choinkę, pierniki, marcepany i najlepsze czekoladki poleca
WALERJA PATYK
Aleje Marcinkowskiege 6
Oddział przy ul. 27 Grudnia 3.
Pz 7 373-48.122

†

W środę, dnia 30 listopada 1932 r., zasnęła w Bogu, namaszczona Olejami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, córka, synowa, siostra i bratowa, ś. p.

z Krysztofiaków

Weronika Krawczykowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 4. bm, o godzinie 15,15, z kostnicy cmentarza parafji Zmartwychwstania Pańskiego. Nabożeństwo żałobne, odprawione zostanie w poniedziałek, 5. bm., o godz. 8 w kościele Zmartwychwstania Pańskiego.

zg 16 961

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z córeczkami i rodzina.

Poznań, Górna Wilda 54.

†

Dnia 29 listopada 1932 r., zmarł członek naszego Bractwa, ś. p.

Bronisław Waligórski

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 3 grudnia, o godz. 15,30, z kostnicy cmentarza w Górczynie.

Cześć Jego pamięci! Pg 7376

Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu
zał. 1253 r.

Pg 6 771 45.72

Kto zaryzykuje kupno używanego niepewnego samochodu **mogąc nabyć nową piękną nowoczesną** 4-ro osobową karetkę Model 508 **za 7.200 zł.**
Polski Fiat
Poznań, ul. Kantaka 10.
Tel. 20-91 Tel. 20-92
dz 1 720

†

Dnia 29 listopada 1932, zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Bronisław Waligórski

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 3. bm., o godz 15,30, z kostnicy cmentarnej w Górczynie. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 267 zg 16 958/9

DARMO! Sobota 3 grudnia
WIEPRZOBICIE
w Restauracji INTERNATIONAL, ul. Kozia 23 (dawniej Złoty Ul). Do wszelkich ciepłych potraw **darmo kawa i pączki,** na które wszystkich gości i znajomych uprzejmie zapraszam. Specjalnych zaproszeń nie wysyłam. **W. Jabłońska.**
zg 16 951

Plisowanie
mereżkę, okrętkę, dziurki, dekatyzowanie, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek, hafty, monogramy wykonuje terminowo najtaniej
„HAFTOPLIS"
St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński i Kruk) Filja Romana Szymańskiego i pl. Świętokrzyski.
Pw 3 104-17.42

Za oddanie ostatniej przysługi oraz liczne dowody współczucia, okazane z powodu zgonu mego ukochanego męża, składam Cechowi Blacharzy, Korporacji konc. Instalatorów, wszystkim Przyjaciołom i Znajomym serdeczne

ng 6 768 **Bóg zapłać!**

Poznań, 1 grudnia 1932. Flora Wilcke

PRZEDSTAWICIELA
rutynowanego z branży na m. Poznań i okolicę, poszukuje firma: dg 1 853
ED. LITWIŃSKI Spółka z ogr. odp.
Parowa Fabryka karmelków, cukrów, drożdżek i marmelad
POZNAŃ, ul. Warszawska 8.

W powiatowem i garnizonowem mieście na Pomorzu
z wielką okolicą, jest do wydzierżawienia **lokal z 5 oknami wystawowemi** wraz z kompletnem urządzeniem położony przy rynku, róg ul głównej. Od kilkadziesiąt lat mieśc. się sklep bławatów. Lokal nadaje się na każde przedsiębiorstwo Oferty pod nr. 550 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. ng 6 446

W oknie wystawnem

sklepu fabrycznego „GOPLANY"

na placu Wolności

stoi MIKOŁAJ!

W ręku trzyma sztandar z napisem:

„Kto słodyczy „GOPLANY" spróbuje
Ten się z kryzysu wykuruje".

A więc polecamy

naszą Mascotte
naszą Rumbę
naszą Pomarańczową
nasze Fructusy
nasze bonbonierki
nasze pierniczki - herbatniki
i inne niespodzianki.

„GOPLANA" Fabryka Czekolady Spółka Akcyjna

w Poznaniu.

Pg 7 164-48.57

Prawdziwem dobrodziejstwem

w chwilach zmęczenia i wyczerpania jest cudowna orzeźwiająca woda kolońska "4711". Wystarczy zwilżyć czoło i skronie kilkoma kroplami tej szlachetnej, prawdziwej wody kolońskiej, głęboko wciągnąć w płuca jej subtelną, a zarazem mocną woń, by w ten sposób odświeżyć i pobudzić nerwy. Tem samem orzeźwiającem działaniem odznaczają się i inne wyroby z wody kolońskiej "4711", które, jak wszystkie pierwszorzędne wytwory wszechświatowej firmy "4711", noszą znak "4711" jako dowód autentyczności wyrobu i doskonałej jakości.

Przy kupnie należy bacznie zwracać uwagę na prawnie zastrzeżone "4711", oraz na Niebiesko-Złotą Etykietę.

№4711.

Eau de Cologne

Wytwarzane całkowicie w Dziedzicach (Śląsk Cieszyński)

Płaszcze damskie i futra

błamy do futer
i wszelkiego rodzaju skóry futrzane
w wielkim wyborze i po bardzo niskich cenach
poleca

DOM HANDLOWY

F. WOŹNIAK, Poznań Rynkowa
(Kramarska 16).

Pg 7 374-48.124

Do nabycia tylko w aptekach.

nr 6 250

KANCELARJA ADWOKACKA

dobrze wprowadzona, Pomorze, doskonałe położenie komunikacyjne, z powodu choroby natychmiast do przejęcia. Zgłoszenia pod „Nr. 177" Administracja Słowa Pomorskiego Toruń, Św. Katarzyny 4. dg 1 868

Wielki Wybór

prawdziwych Szampańskich Win mus.
po cenie likwidacyjnej
polecają

Nyka & Posłuszny

Poznań, Wrocławska 33/34 — telef. 11-94
Przysięgli Dostawcy Win Mszalnych.

Pg 6 617-47.17

PIECE — OKUCIA BUDOWLANE

teraz najtaniej Piece przenośne, iryjskie kwintowe już od zł. 6,80. Kuchenki od zł 9,80. Kuchnie westfalskie Części piecownicze i drut garncarski Narzędzia metale, gwoździe hurtownie i detalicznie Pg 6599-43,130

„PRZEWODNIK", św. Marcin 30. Tel. 15-71.

Magazyny wszelkich towarów żelaznych i technicznych.

AKTUALNOŚĆ SEZONU!

Aparaty projekcyjne kinematograficzne epidiaskopy

dla szkół i towarzystw

w największym w Polsce wyborze i po cenach fabrycznych dostarcza:

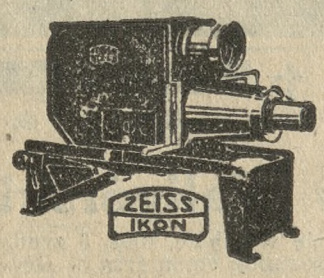

FOTO-GREGER

(KAZIMIERZ GREGER)

POZNAŃ 3 — UL. 27 GRUDNIA 18

Przeźrocza wykonuje się we własnem laboratorjum fachowo i tanio!

WAŻNE! Zwiedzenie działu projekcji i demonstracja aparatów każdej chwili bez obowiązku kupna!

Pg 7 335-48.116

Im wcześniej, tem lepiej kupuje się

PODARKI GWIAZDKOWE

Firany, obrusy, bieliznę, trykotaże pończochy, rękawiczki

A. Raczyk

Poznań, St. Rynek 94.

Przy zakupie ponad 5 zł dodaję ładny upominek.

Pg 7 375-48.126

Noże i widelce

Łyżki, łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Garnki aluminjowe
Wagi kuchenne
Wanny do prania
Łóżka żelazne
Karnisze do okien
poleca korzystnie

JAN DEIERLING
skład żelaza

Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 7 286-48.54

Szkło

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe djamenty, kit szklarski itp., lustra i *szyby wystawowe* poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 1 a. telefon 28-68.
Oddział w Łodzi, ul. Pusta 15/17

Pg 4 134

Uchwała. W sprawie odroczenia wypłat nad majątkiem kupca Stanisława Czachowskiego z Poznania, ul. Wielka 13, zarządza się po myśli art. 37 rozp. Prez. Rz. z 6 III. 1928 otwarcie postępowania układowego z dniem 23 listopada 1932 r. Poznań, dnia 23 listopada 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 6 710

PRZETARG DOBROWOLNY

W poniedziałek, 5. 12. 32 r., o godz 12. ul. Wjazdowa 3, w podwórzu, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę, na rachunek zlecającego: ng 6732

324 kg. materjałów bawełnianych.

W. Trzeciak, komornik sąd., Poznań Młyńska 3 tel. 51-18.

PRZETARG

W sobotę, 3. bm., o godz. 11 przed poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę, w firmie Express, Małe Garbary 5:

barchan, flanele, rypsy, materjały ulstrowe, flausze płaszczowe, ubraniowe, krymerek, astrachan, fartuchowe oraz bieliznę tryk. damską i męską. ng 6733

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, komornik sąd. Śniadeckich 26.

POPY NAJLEPSZY LAKIER DO PAZNOKCI **LIBERTI**

nr 6 329

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Manicury
1.75: 2.50: 3.50: koszyczk do szycia torebki damskie parasolki laski teki paski portmonetki walizy. Ceny kryzysowe 50% zniżone. Własna pracownia. W Czysz Szkolna 11 naprzeciw szpitala Pg 5 072-43.46

Dom
piętrowy z piekarnią piec patentowy spiesznie na sprzedaż. wpłata podług ugody reszta list hipoteczny Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 52 509

Futro sealowe
nowe. figura normalna tanio sprzedam Józef Jankowski. ul. Rzeczypospolitej 3 podwórzu. prawo I. ptr. zdg 52 566

Masło
prima deserowe wyborowe w beczkach i paczkach od 5 kilo z dostawą w dom po najtańszej cenie dziennej Wysyłka poczta franko. Markowski Poznań 420. Mielżyńskiego 23. tel. 52-43 Pg 7 163 48.47

Najtaniej serwisy stołowe — Porcelanę — Szkło
Sprzęty kuchenne
Nakrycia alpakowe. Całkowite wyprawy Prezenty kupisz w „Ozdobie" właśc. Adam Łabedzki. Dąbrowskiego 12 narożnik Mickiewicza. zdg 51 683

Gramofony szwajcarskie ceny najniższe
płyty gramofonowe od 95 groszy F. Bałoń Woźna 12. Pg 6 625 47.154

Obuwia
całkowita wyprzedaż. — Aleje Marcinkowskiego 7 zdg 52 140

Dywan
prawdziwy smyrna piękny okaz 250×350 sprzedam okazyjnie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 682

Pierze
świeże darte. niedarte puch poleca — Stanisław Dyczkowski Poznań. Wierzbięcice 13. zdg 52 946/7

Parcela
3 morgi — Szeląg (naprzeciw cmentarza ewangelickiego). — Zgłoszenia Naramowicka 21. zdg 52 191

Parcela
narożnikowa przy ulicy Palacza tanio na sprzedaż. Poznańska 27. restauracja. zdg 52 715

Koc
futrzany dobrze utrzymany okazyjnie. 27 Grudnia 18 II.. lewo. zdg 52 707

Kolonjalkę
istniejącą 20 lat dwupokojowe czynsz 45. sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 52 732

Pianino
Masłowska Mostowa 12 a. zdg 52 756

Willa
sześć pokoi. kuchnia Puszczykowo cena 12 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 774

Dubeltówkę
korzystnie sprzedam. Lewandowicz Poznań Jasna 3. zdg 52 779

Pianino
czarne krzyżowe „Ecke" tanio. Strzelecka 26 mieszkanie 6. zdg 52 785

Bechstein
fortepian prawie nowy sprzedam tanio przyjmę wpłatę pianino. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 683

Szprotki
wędzone prima 3 skrzynki ca. 9 kg zł 7.25 franko zaliczka wysyła L. Mańkowski Gdynia 4. ng 6 643

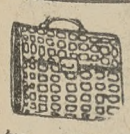

Teki
skórzane 4.25: torebki damskie parasole laski paski portmonetki manicury walizy. Ceny kryzysowe 50% zniżone. Własna pracownia. W Czysz Szkolna 11 naprzeciw Szpitala. Pg 6 381-43.48

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś ul. Wenecjańska 1 Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 45 902

Sypialnie
ładne wyprzedaje tanio Stolarnia Kwiatowa 6 zdg 52 222

30 mórg lasu
nad Wartą blisko Poznania na parcele budowlane sprzedam. — również częściowo wpłata podług ugody Piękna zdrowotna okolica Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 793

Restauracja
w dobrym położeniu z koncesją na sprzedaż względnie oddam na rachunek za kaucją tylko dobremu fachowcowi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 53 007

Parcele
dwie obok siebie sprzeda „Praca" Swarzędzka 2 (Osiedle). zdg 52 721

Meblowe
wozy spiesznie sprzedam za bezcen platformy kastowe. Mostowa 17 a. zdg 52 736

Płaszcz
czarny jedwabny pluszowy ¾ dla starszej pani sprzedam. Słowackiego 34 I. lewo. zdg 53 001

Restauracja
pełnym wyszynkiem ogrodem. salka bez konkurencji dla fachowca z gotówką. świetna egzystencja tanio do oddania Oferty Kurjer Poznański zdg 52 749

Skład
kolonjalno delikatesowy. główna ulica dobrze zaprowadzony sprzeda Szymczak Marszałka Focha 39 zdg 52 820

2 cytry koncertowe
sprzedam. Grobla 13 mieszkanie 19. zdg 52 819

Aparat
projekcyjny fotograficzny Korex Grunwaldzka 11 m. 6. zdg 52 816

Samochód
czteroosobowy tanio. Balcerek. Drużbackiej 7. telefon 62-40. zdg 52 872

Urządzenie
ręcznej mleczarni sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 954

Leżankę
nową 32.— sprzedam Tomala. Półwiejska 33 zdg 52 974

Sukienka
jedwabna tanio na sprzedaż. Mikołajczak Żydowska 26. zdg 52 739/40

Korzenie
do pierników poleca Drogerja Teatralna Fredry 2. zdg 52 865

Radjo
5 lampkowe komplet tanio sprzedam. Zielona 3. m. 21. zdg 52 859

Parcelę budowlaną
bardzo tanio i na warunkach korzystnych wskaże Józef Osiecki Mostowa 2. II. ptr m. 6. zdg 52 989/90

Encyklopedję
Larousse reflektor uszny sprzedam. Kwiatowa 10 m. 9. zdg 52 778

Radjo
3 lampkowe na prąd stały lub anodę mokrą sprzedam. Szamarzewskiego 34. mieszk. 4. zdg 52 887/8

Maszynę
damską 95 zł sprzeda Warsztat Kraszewskiego 5. zdg 52 943

Tanio
duże lustro. leżanka. krzesło. — Wskaże Kurjer Pozn. zdg 52 858

Futra
karakułowe seal. źrebaki spody. kołnierze skunksowe. Wierzbięcice 13. parter. zdg 52 844

Piekarnia
skład kolonjalny w dużej wsi 2 000 mieszk. (buduje się kościół) zabudowania masywne. ogród owocowy. 3 morgi roli. możliwość zadzierżawienia 20 mórg roli tanio na sprzedaż. Informacyj udzieli Chlebowski. Poznań. Stroma 23. zdg 52 835

Pianino
Półwiejska 24. Mleczarnia miejska. zdg 25 833

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy. tapczan z szufladą sprzedam okazyjnie. Grobla 4. m. 2 zdg 52 828

Młócarnię
kompletnie wyremontowaną wraz z buldogiem Lanza do zapędu sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 52 932

Skład kolonjalny
towarem 2 pokoje kuchnia dobrem położeniu Główna tanio sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 52 927

Drogerję
w centrum okazyjnie z powodu wyjazdu za bezcen sprzedam. — 27 Grudnia 16. m. 10. zdg 53 016

Futerko
karakułowe prawie nowe. modne sprzedam. Św. Wojciech 5. mieszkanie 8 rg 4 480

Ford 28
na biegu tanio 500 zł i mniej. Ul. Jakuba Wujka nar Przemysłowej. Autopark. telefon 66-61. zdg 52 883

Skład
papieru. galanteryj zabawek. — Chwaliszewo 9 zdg 52 895

Skład
spożywczy bez mieszkania tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 52 899

Piec
gazowy do ogrzewania. lampy. elektryczne. Szlifiernia. św. Marcin 32 zdg 52 896

Lornetka
myśliwska Busch Wiedeń. 8 ×. bardzo dobra. kosztowała 300 zł. za 60 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 745

Browningówka
F. N. 12 wiatrówka korzystnie. Wały Jana III 10 suterena zdg 52 908

Willa
ośmiopokojowa komfort ogród. 10 000 wpłaty 5 000 sprzeda Jaśkiewicz Poznań Fredry 6. zdg 53 008

Piec
kąpielowy dobrym stanie do sprzedania Szamarzewskiego 16. m. 16 zdg 52 997

Pasy
skórzane i bolada 100—400 szer. sprzeda bardzo tanio. Franpol. Działyńskich 3 zdg 52 992

Jadłodajnię
centrum sprzedam natychmiast. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 023

Maszynę
do prania skrzypce kosze walizkowe i do bielizny za bezcen. — Św. Wojciech 30 m. 2. zdg 53 029

Futro
podróżowe nowe sprzedam. — Ogrodowa 9. mieszkanie 6. zdg 52 984

Biurko
nowe dębowe sprzedam. Krasińskiego 2. mieszkanie 1. zdg 52 983

Skład
narożnikowy. kolonjalny. trzypokojowe. Przecznica 6. m. 1. zdg 52 968

Grzyby
prawdziwe. suszone litewskie 9 zł kilogram. wyborowe białe pół korzenki 11 zł kilogram. przewóz franko pocztowych paczkach pobraniem. Wiadomość A. Rud Grodno. Piaskowa 5. zdg 52 950

Sprzedam
okazyjnie bardzo tanio większe zapasy kopert aktowych żółtych 37/14 cm. 39/14.5 cm 34.5/13 cm. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 52 948

Rekord taniości!
Jadalnia dębowa 350 zł
masywna ciężka. stół okrągły 24 osoby 12 krzeseł. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7371 48.117

Majątek
1 200 mórg pszenno-buraczanej drenowanej w wysokiej kulturze Sprzedam. Wpłata 100 000. Dzierżawę majątku państwowego 1 500 mórg ziemi pszenno - buraczanej przy Cukrowni odstąpię tanio. Wyjątkowa okazja. Dom piętrowy przy stacji kol. cena 10 000 zaliczka do umowy sprzedam — Gniewosz. 3 Maja 5. telefon 55-77 Pg 7372-58.155

Futro
nie noszone sprzedam 350. Górna Wilda 32 m 7. zdg 53 030

Śliczne Prezenty
Najlepszy towar
Najtańsze ceny
tylko wprost Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 (podwórze). zdg 53 031

„Brehms Tierleben"
13 tomów tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 032

Miód
czysto pszczelny w przesyłkach 5 kg zł 10.—. 10 kg 19 złotych. franco zaliczka „Pszczoła". Tarnopol 13. zdg 53 035

Naprawdę okazyjnie!
Sypialnia orzechowa
175 zł
jednoosobowa używana Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7337-48.121

Dla zawodowca!
Aparat fotograficzny
marki „Icka" 18×24 portretowy. podwójne kasety tanio. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 Pg 7338-48.120

Sensacja Poznania!
Elegancki gabinet 650 zł
ciężki masywny — korzystaj z okazji. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7339-48.119

Kupuj bo tanio!
Jadalka dębowa 600 zł
bardzo ładna — ciemny dąb Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7340-48.118

5 KUPNA

Maszynę
do dzielenia bułek w dobrym stanie kupię Żabikowo. Górniaczyk piekarnia zdg 52 063

Radjo
„Philips". „Telefunken". „Marconi" lub „Nora" używane kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod dg 1834

Wydzierżawię
budynki na składnicę węgla materjałów budowlanych garaże stajnie lub tp. obszar 1 000 mtr² Poznań. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 714

Parcelę
5 000 mkw. ul. Naramowicka. Szeląg zamienię na parcelę mniejszą Jeżycach Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 216

Balans
mały nowy lub używany kupię. Burek Dąbrowskiego 88. zdg 52 726

Kupię
dywan wschodni i srebro stołowe na 12 osób. Oferty z opisem i cena zdg 52 722

2
szpady do treningu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 52 716

Kupię
parcelę budowlaną Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 52 733

Browning
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 744

Maszynę
do pisania poszukuję. Oferty (typ cena) Kurjer Poznański zdg 53 027

Kupię
piecyk gazowy piekarnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 792

Poszukuję
się używane pudło wystawne do wywieszenia fotografji. Oferty Kurjer Pozn zdg 52 977

Kupię
urządzenie składowe pieczywa Oferty Kurjer Poznański zdg 53 048

6 KAMIENICE

Willa
trzymieszkaniowa. ogrodem Poznaniu. tramwaj sprzeda Szymański Górczyńska 14. zdg 50 793

Kamienica
dwupiętrowa w Starogardzie — Pomorze — na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 598

Willę
komfortową w Poznaniu kupię zaraz wpłacę 30 000 zł. Dokładne oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 52 767

Wybór
korzystnych kamienic will. poleca pośrednictwo „Krakus" Poznań Pocztowa 30. zdg 52 802

Willa
trzy mieszkania trzypokojowe — przy Solaczu cena 21 000 wpłaty 15 000 sprzeda „Krakus" Pocztowa 30. zdg 52 801

Dom
dochodowy w Bydgoszczy zamienię na majątek ziemski 400—1000 mórg. Wyczerpujące oferty: Ramos. Bydgoszcz Wiatrakowa 12. ng 6654

Kamienicę
śródmieście. mieszkania 4 i 3 pokojowe przy 50 000 wpłaty sprzeda Popielski Piekary 18 I. zdg 52 562

7 PIENIĄDZ

25 000 zł
poszukuje na pierwszą hipotekę realności przemysłowej położonej przy głównej ulicy w mieście powiatowem wielkości 5.5 morgi z budynkami przemysłowemi — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 51 082

Za sześćset złotych
pożyczki całodzienne utrzymanie Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdg 52 790

170,—
poszukuję. Zwrot 200 krótko — gwarancja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 797

10 000—15 000 zł
pożyczki zabezpieczonej pierwszą hipoteką na kamienicy wartości 300 000 zł. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 917

2 000
poszukuję prywatnie pewną gwarancją. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 939

8 DO WYNAJĘCIA

Ładne
jednopokojowe. dwupokojowe. kuchniami. ogród. dzierżawa zgóry miesięczna. Informacje Hoffmann. Urbanowska 7. zdg 52 961

2 mieszkania
3 pokojowe z kuchnią zaraz do wynajęcia czynsz miesięczny 119 zł. Bliższych informacyj udzieli Magistrat — Wydział XII/3 Plac Sapieżyński nr. 9 — pokój 41. Magistrat XII/3. ng 6775/6

2 pokoje
na biuro lub mieszkanie po adwokacie zaraz do wynajęcia. — Gwarna 11 I. piętro. zdg 52 768

Dwa
pokoje kuchnia w tem jadalnia. czynsz 35 zł miesięcznie Adres Kurjer Poznański zdg 52 762

Puszczykówko
3 duże pokoje z wszelkiemi wygodami w nowowybudowanej willi (blisko dworca) zaraz do wynajęcia Cena 100 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 52 772

Trzypokojowe
kuchnia wydzierżawię zaraz. — Osiedle Warszawska 173. zdg 52 773

Jest
do wynajęcia zaraz 3 pokojowe mieszkanie z kuchnią w śródmieściu. Zgłosić się należy od godz. 10—2 po południu do Spółdzielni „Dom Własny" św Marcin 65 w podwórzu lewo I. ptr. Wymagany czynsz półtoraroczny. zdg 52 766

Dwa
pokoje kuchnia Wilda. Zgłoszenia: Kozia 5 Foltyn. zdg 52 786

Pokój
kuchnię z przynależnościami zaraz wynajmę Spokojna 5 a. zdg 52 752

Pokój
kuchnia zaraz do wynajęcia gospodarz. Gwiaździsta 9 przy Pałacza. zdg 52 808

Pokój
kuchnia 25 — dwupokojowe 40.— wskaże Łukaszewicza 6 m. 14. zdg 53 013

Pokój
kuchnia dla 2 osób do wynajęcia Wioślarska 12. Rataje gospodarz zdg 52 996

2
pokoje kuchnia łazienka do wynajęcia Wioślarska 12 Rataje. gospodarz. zdg 52 995

Dwupokojowe
pokój kuchnia za dzierżawę. — Kramarska 9. mieszkanie 1. zdg 52 894

Mieszkanie
trzypokojowe zaraz willa Łazarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 942

Mieszkanie
3-pokojowe z meblami zaraz do sprzedania. śródmieście. Oferty Kurjer Pozn zdg 52 940

Pokój
dzierżawa zgóry. Jeżycka 39 gospodarz. zdg 53 050

Próżny
pokój wynajmę inteligentnym — Szamarzewskiego 20/22 m. 17. zdg 53 055

Próżny
pokój parterowy słoneczny dla małżeństwa od gospodarza do wynajęcia Powidzka 5 (Osiedle). zdg 50 548

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
jedno lub dwupokojowego z kuchnią i możliwie z łazienką w dobrej dzielnicy miasta poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 718

2 — 3
pokojowego słonecznego komfort szuka inżynier bezdzietny na stanowisku pewny płatnik Oferty Kurjer Poznański zdg 52 717

Poszukuję
1—2 pokojowego mieszkania pewny płatnik Oferty Kurjer Poznański zdg 52 729

Mieszkania
dwupokojowego z kuchnią poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 760

Mieszkania
1—2 kuchnią dzierżawą zgóry — dalsza gwarancja zapłaty (Wilda. śródmieście). Oferty Kurjer Poznański zdg 52 769

Poważna organizacja akademicka
poszukuje blisko Uniwersytetu mieszkania 3 pokojowego wzgl. 2 lokali do zebrań i na sekretarjat Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 52 787

Pokoju
śródmieście od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 795

2—3
pokojowe łazienka. centralne ogrzewanie. centrum poszukuję dla samotnego pana Oferty Kurjer Poznański zdg 52 817

Dwu
lub jeden kuchnia do 60 zł. gwarancja bankowa lub rok zgóry. poszukuje lokator dwuosobowy bardzo spokojny blisko śródmieścia od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 830

Pokoju
kuchnię oraz 1 dużego pokoju wprost gospodarza czynsz naprzód. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 979

Poszukuję mieszkania
dwupokojowego i kuchni na Łazarzu lub śródmieściu Oferty Kurjer Pozn zdg 52 962

3 do 5
pokojowe potrzebne. Czynsz zgóry odstępne Oferty Kurjer Poznański zdg 53 040

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
biuro pracownia. Półwiejska 29. m. 3. zdg 52 515

Pokój
25.—. Kwiatowa 6. m. 3. zdg 52 514

Działyńskich
3 m. 4. pokój. zdg 52 513

Dwuosobowy
komfortowy. telefonem utrzymaniem 130 zł. Ratajczaka 29 mieszkanie 7. zdg 52 705

Spokojna
19 — 9. zdg 52 000

Zaciszny
ciepły elektryczność. Wszystkich Świętych 8 mieszk. 5. zdg 52 727

Pokój
2-osobowy umeblowany z pierwszorzędnem utrzymaniem do wynajęcia. Wały Wazów 24 willa. zdg 52 697

Pokój
1—2 osoby czysty. niekrępujący. Bukowska 32 mieszkanie 6 od zaraz. zdg 52 730

Centrum
lepszy słoneczny. Józefa 9 a. m. 6. zdg 52 761

Próżny
lepszy wygodami Kalifornja. Marez. Focha 48. zdg 52 738

Młyńska
12. I. prawo pokój. zdg 52 751

Dwuosobowy
Marszałka Focha 49 m. 7. zdg 52 810

Pokój
klatki dla solidnego pana lub małżeństwa Kantaka 1, m. 9. zdg 52 805

Jasna 12
I. lewo miły pokój utrzymanie dobre. nie studentom. zdg 52 806

Pokoik
Matejki 6 m. 12 zdg 52 800

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 6. m. 15. zdg 52 796

Pokój
umeblowany elektryczność oddzielne wejście solidnemu panu. Piekary 12 mieszkanie 10. zdg 52 825

Słoneczny
Strusia 2 — 10. zdg 52 823

Frontowy
niekrępujący ciepły dwom paniom lub bezdzietnemu małżeństwu wolny. Półwiejska 5 mieszkanie 7. zdg 52 821

Śródmieście
frontowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a mieszkanie 7. zdg 52 814

Frontowy
jedno — dwuosobowy. Grunwaldzka 11. m. 6 zdg 52 815

Pokoik
spokojny. miły Marcina 64 m. 28 zdg 52 813

Pokój
wynajmę zaraz. Gąsiorowskich 10 m 12. zdg 52 879

Matejki
60 m. 1. jedno. dwuosobowy. zdg 52 878

Wspólny
św. Marcin 27 Biernat. zdg 52 877

Frontowy
Wały Jana III. nr 11. mieszk. 9. zdg 52 874

Pokój
dwuosobowy od 15. 12. centralne ogrzewanie. Krasińskiego 4 m. 8 zdg 52 873

40 zł
dwuosobowy. jednoosobowy. inteligentnym. kulturalny dom. — Różana 22. m 4. zdg 52 845

Pokój
bez pościeli. Strzelecka 5. m. 8. zdg 52 836

Pokój
spólny lub 1 osob. Św. Marcin 56. m. 8 zdg 52 930

Pokoik
skromny od podwórza. Matuszek. Działyńskich 11 m. 19 zdg 52 916

Grobla
30 mieszkanie 18 narożnik Garbar. rg 4478

Niekrępujący
pokój. Piekary 10 m. 3. zdg 53 019

Komfortowe
1—2 osobowe fortepian Wielkie Garbary 53 m. 5. zdg 53 009

Pokój
niekrępujący 1—2 osób. pościel własna. Łąkowa 8 m. 10. zdg 53 008

Kraszewskiego
19. mieszkanie 10. zdg 52 999

Matejki
68 mieszkanie 1. centralne elektryczność obiadami bez od zaraz lub 15. zdg 52 998

Pokój
skromny dla studenta. bezdzietnego małżeństwa 25 Żydowska 33 zdg 53 026

Kwiatowa 3
mieszkanie 3. utrzymanie elektryczność telefon. zdg 52 610

Niekrępujący
utrzymaniem Marcin 11. m. 2. zdg 52 985

Dwuosobowy
Rzeczypospolitej 8 m. 11. zdg 52 982

Pokój
Jeżycka 43. m 7. zdg 52 980

Plac Wolności
13. m. 10. także dwuosobowy. zdg 52 973

Jednoosobowy
elektryczność Marcin 41. m. 10. zdg 52 956

Niekrępujący
Staszyca 16. m. 5 zdg 52 903

Pokój
Ratajczaka 11 a mieszkanie 101. zdg 52 902

Pokoik
Słowackiego 39. 9 zdg 52 901

Frontowy
słoneczny. Siemieradzkiego 2. m. 6. zdg 52 889

Odnowiony
fortepian telefon. Długa 3. m. 9. dw 1 861

Grobla
19. I., prawa zdg 52 945

Pokoik
czysty, dwuosobowy, bez pościeli. Półwiejska 30. m. 7. zdg 52 934

Ładny
niekrępujący wynajme. Plac Nowomiejski 9, m 13. Drożdżewska. zdg 52 935

Niekrępujący
zaraz. Wszystkich Świętych 4, mieszkanie 12. zdg 52 937

Pokoik
od zaraz. Wroniecka 1/2, II., mieszkanie 17 rg 4 485

Pokój
przy dworcu Marszałka Focha 27, front II., Sypniewska. rg 4 481

Pokój
elektryczność. Plac Nowomiejski 5. III. wejście ogrodowe, II. lewo zdg 53 046

12 SZUKA POKOJU

Przyjezdny
szuka pokoju zupełnie niekrępującego. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 709

Małżeństwo
poszukuje pokoju umeblowanego używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdg 52 832

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Okienko".
Sobota, 3. 12. „Akropolis"
Niedziela, 4. 12. po poł. 3.30: „Akropolis".
Niedziela, 4. 12. wieczorem: „Akropolis".

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Dziewczę z Holandji".
Sobota, 3. 12 „Trubadur" z Z. Fedyczkowską i J. Wolińskim.
Niedziela, 4. 13. godz. 3 po poł. „Dolly".
Niedziela, 4. 12. godz. 8 wieczorem: „Dziewczę z Holandji".

Teatr Nowy: Dziś „Zygmunt August".
Sobota, 3. 12. „Jak dwie krople wody", występ gościnny Mili Kamińskiej i Różyckiego.

Komedja Muzyczna: — Dziś „Dancing — Bar".
Sobota, 3. 12. „Dancing — Bar".
Niedziela, 4. 12. godz. 3: — „Pod białym koniem", po cenach zniżonych.
Niedziela, 4. 12. godz. 8: — „Dancing — Bar".

Teatr Narodowy: W niedzielę, 4. 12. „Krzyżacy" (premjera w Poznaniu), o godz. 15 i 17.30.

Kina **Apollo i Metropolis**
to rekord taniości
i dobrych programów
dg 1 519

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Pat i Patachon jako bohaterowie".
Apollo: „Człowiek Małpa"
Corso: „Trójka".
Colosseum: „Afera Mężatki" Jeanetty Mac Donald.
Metropolis: „Gehenna Kobiety"
Muza: „Kochanka z Tahiti".
Oaza: „Nad ranem".
Orzeł: „Samotny Orzeł".
Odeon: „Król Paryża".
Roxy: „Pat i Patachon" „Zaczarowany Dywan".
Renaissance: „Tajemnica Sekretarki".
Słońce: „Biała Odaliska"
Słinks: „Nasze niewinne narzeczone" oraz „Nie oszukasz żony".
Tęcza: „Niebezpieczny Romans"
Wilsona: „Białe Róże z Ravensbergu".

Pokoju
większego częściowo umeblowanego niekrępującem używaniem kuchni dzielnicy Łazarz dla dwóch osób poszukuje. Podanie warunków Kurjer Poznański zdg 52 763

Poszukuję
pokoju nadającego się na biuro. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 781

Większego
pokoju umeblowanego ewentl. z obiadem poszukuje od 16 na stałe solidny pan, mający własną leżankę i łóżko z pościelą. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 52 743

Próżnego
śródmieściu elektr., gaz szuka małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 967

Pokoju
niekrępującego z pościela, centrum, poszukuje się. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 52 912

Pokoju
niekrępującego dwóch panów, możliwie pianino. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 52 972

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju od zaraz do 30 złotych używanie kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 042

13 LOKALE

Ubikacja przemysłowa
nadająca się na każde przedsiębiorstwo jak drukarnię, introligatornię, fabrykę cukierków itd. zaraz do wynajęcia. Górna Wilda nr. 37. zdg 52 460

Odpowiednie
lokale na mleczarnię do wydzierżawienia z mieszkaniem zaraz w powiecie rawickim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 080

Jeden
lub dwa na biuro, telefon. Ratajczaka 29, mieszkanie 7. zdg 52 706

Poszukuję
składu fryzjerskiego lub lokalu próżnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 379

Skład obszerny frontowy
urządzenie gospodarz wydzierżawi. Zgłoszenia portjer. Masztalarska 5 a. zdg 52 921

Pewna egzystencja
skład urządzony oraz pracownia 10 maszyn do wyrobów trykotaży wyrobiona, stała klientela gospodarz wydzierżawi. Zgłoszenia portjer. Masztalarska 5 a. zdg 52 920

Rzeźnicki
skład z warsztatem wynajme. — Gospodarz Chwaliszewo 71. zdg 53 012

Ubikacja
parterowa duża jasna. Żydowska 33. zdg 53 025

Lokal
sala, gabinety, ogród, mieszkanie, centrum, powody rodzinne odstąpię zaraz tylko reflektantom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 938

Skład
z piwnicą w centrum ruchliwa ulica bez odstępnego natychmiast do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 056

14 DZIERŻAWY

Plac
wydzierżawię, krótszy czas. Słowackiego 34 I. lewo. zdg 53 002

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Rabka
Pensjonat „Helios" komfortowy. Ceny przystępne. Oktawja Piechocka telefon 70. ng 6451

Zakopane „Lwowianka"
pokoje I szej kategorji, słoneczne widok na góry, ślizgawka, garaż, telefon 512. Ceny niskie. ng 6 578

W Puszczykowie
Puszczykówku lub okolicy pokoju we willi umeblowanego z utrzymaniem i światłem elektrycznem tylko u bezdzietnych poszukuje pani na pobyt kilkomiesięczny. Warunek — bezwzględny spokój (bez radja, psów itp.). Warunki Kurjer Poznański zdg 52 742

16. OSOBISTE

3 × 20 = 60 groszy
Tyle zapłacisz za 3 egzemplarze gazety. W śniadalni Ziętkiewicza otrzymasz za te same pieniądze piwko, wódeczkę i zakąskę, a gazety przeczytasz darmo. dg 1 856

Najlepszym
koncertem w śniadalni jest gra na podniebieniu. Zakąski Ziętkiewicza są pierwszorzędne a wódki wspaniałe. Przekonaj się. dg 1 857

21 ZGUBY

Wolant
używany sukno ciemno-niebieskie skradziono 30 listopada. Ostrzega się przed kupnem. Czajkowski, Ławica wieś. zdg 52 770

22 ROZMAITE

Swetry
wszelkie wełniak. najkorzystniej tylko w Fabryce Trykotów" Dobry Aleje Marcinkowskiego 7 zdg 52 073

Najtaniej
najlepiej jadą się w restauracji śniadalni „Silesia" Aleje Marcinkowskiego 5 zdr 51 556

Koncesji
wódczaną poszukuje. Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 17. restauracja. zdg 52 607-8

50
manicure, farbowanie. Plac Wolności 2. m 8 zdg 52 892/3

Krawcowa
tania dobra. Witkowski. Marcin 58. zdg 52 777

Przepisuję
na maszynie prace dyplomowe, wnioski itd Plac Wolności 2, mieszkanie 8. zdg 52 890/1

Kto
szlachetnych osób pomoże kwotą 20 intelig. pannie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 915

Sp...wy podatkowe
załatwia setki dobrych rezultatów „Postęp" pl Sapieżyńsk. 2a zdg 52 295/6

JUTRO OTWARCIE
kina dźwiękowego
„OAZA"
Plac Św. Krzyski

W sobotę
3 grudnia 1932 r. otwarcie nowego Zakładu Fryzjerskiego. Aleje Marcinkowskiego 28 przy Kinie „Roxy". Kierownik Marja Schellerowa, kilkakrotnie dypl. mistrz fryzj. Ceny niskie. zdg 52 829

Gwiazdkowe
podarki już dziś należy wybrać. Pierścionki, sygnety, zegarki obraczki od 12 zł. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdg 52 922

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol" (z kogutkiem) usuwają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie, zmniejszają guzy (żylaki) Sprzedają apteki. ng 6 274

Krawcowa
dzielna na płaszcze, suknie, ubranka, płaszczyki dla chłopców poleca się. 3 zł dziennie. — Oferty Kurjer Pozn zdg 52 936

Zakład Higjeniczno Kosmetyczny
Masaże odtłuszczające, przemiana materji, kosmetyka, indywidualna pielęgnacja twarzy, farbowanie włosów, brwi, usuwanie brodawek, kąpiele elektryczne, lampa kwarcowa. Maserakowa. św. Marcin 74. ng 6 059

Dla naszych Milusińskich
Bielizna niemowlęca wszelkiego rodzaju w wielkim wyborze po cenach nadzwyczaj korzystnych poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3. Pg 4756 37.78

Bieliźniarka
wykonuje mereżkę okrętkę. — Wielka 12, mieszk. 7. zdg 52 234

23 OŻENKI

Lekarz
przystojny, inteligentny lat 29 posiadający prawo otwarcia praktyki poszukuje żony Pomorzanki Wielkopolanki inteligentnej, dobrze wychowanej, szybko się decydującej dobrze sytuowanej celem otwarcia praktyki. Pośrednictwo rodziców krewnych mile widziane. Tylko poważne oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdr 52 361

Oficer emerytowany
wdowiec poszukuje żony z mieszkaniem i majątkiem wzgl. składem. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 780

Kawaler
po trzydziestce, na wyższem stanowisku kierowniczem, pragnie poznać w celu matrymonjalnym przystojną, kulturalną panią, najchętniej z akademickiem wykształceniem. Łaskawe zgłoszenia z fotografją Kurjer Pozn. zdg 52 952

Wdowa
lat 36, znające gospodarstwo kobiece, także szycie szuka posady, może się zająć wychowaniem małego dziecka. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdg 52 866

24 NAUKA

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka Pocztowa 29
Kurs dla początkujących rozpoczynamy w środę 7 12. godz. dwudziesta zł 10.— Pg 7 191-48.76

Ulgowy kurs tańców
sobotę rozpoczynam. Średziński, Strzelecka 3. zdg 52 641

Szkoła Tańca Antoszewskiego
Zielona 3. Pg 7161-48.53

Korepetytor
matemat. na 8 kl. Zgłoszenia: Przemysłowa 41 m. 8. zdg 52 798

Kursy kroju Świętokrzyski
3. Początek kursu 6 grudnia. — Kazubowska. zdg 52 862/8

Kursu
kroju — szycie udziela Nowak, Wrocławska 38 dg 1 803

Dyplomowana nauczycielka
20 letnia udziela dzieciom szkolnym pomocy w zakresie wszystkich klas wstępnych. Ceny przystępne. Adresu udzieli Kurjer Poznański zdg 53 044

Księgowości
stenografji maszyny, korespondencji wyuczamy kurs rozpoczynamy 5 grudnia Czesne zniżone. „Postęp" pl. Sapieżyńsk 2a zdg 52 297/8

Języka niemieckiego
wyucza gruntownie „Postęp" pl. Sapieżyński 2a. zdg 52 297/8

25 MUZYKA

Udzielam
lekcyj gry skrzypcowej Wybickiego 16 mieszkanie 5. zdg 52 734

Duet
z akordeonem wolny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 885

wspaniałym dramatem
„NAD RANEM"
z Ramonem Novarro.
zg 16 957

26 ROZRYWKA

Kino Aurora
Pat i Patachon Bohaterowie. zdg 53 011

27 SZUKA PRACY

Uwaga!
sadzenie drzew wycinanie oraz wszelkie prace ogrodnicze wykonuje najtaniej Długiewicz, Poznań Mateckiego 17 m. 11. zdg 52 963/4

Urzędnik
gospodarczy, kawaler, lat 28, z 10-letnią praktyką gospodarczą z dobremi poleceniami, obecnie trzy lata w posadzie na 3 000 mrg. zmieni od 1 stycznia posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 944

Szofer
inteligentny szuka posady. Oferty Kurjerr Pozn. zdg 51 723

Niemka
lat 18 mająca 6 klas gimnazjum wykształcenia, władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady w biurze lub składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 643

Pani
samodzielna rutynowana szybko orjentująca się prowadzi od kilkunastu lat biuro personalne najpoważniejszego zakładu wydawniczego zna wszechstronnie wszelkie ustawy socjalne szuka odpowiedniej posady w poważnych przedsiębiorstwie od 1 2 lub 1 3 Łaskawe oferty do Kurjer Poznańskiego zdg 48 757

Gorzelnik
samotny zarazem biegły kasjer-książkowy korespondent, zna elektrykę, suszenie ziemniaków, mleczarstwo, remont poszukuje posady stałej lub sezonowej. Borucki, Pelplin. zdg 52 713

Szukam
posady lub posługi z gotowaniem dobre świadectwa Zgłoszenia do Kurjera Pozn zdg 52 944

Nauczycielka
młoda, energiczna, kilkoletnią praktyką uczy w zakresie szkoły powszechnej, gimnazjum poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 036

Rutynowana
buchalterka dominjalna bilansistka, samodzielna długoletnia praktyka dobre referencje poszukuje stałej posady od 1. 1. 33. lub później. Zgłoszenia: Róża Siudzińska Trląg poczta Janikowo. zdg 53 045

Sekretarz adwokacki
lat 36 b urzędnik samorządowy na naczelnem stanowisku o nieprzeciętnych i wszechstronnych kwalifikacjach z pierwszorzędnymi świadectwami i referencjami, biegły w polskim i niemieckim, doskonały mówca szuka jakiejkolwiekbądź posady za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 49 182

Kucharka
samodzielna szuka posady prywatnie lub do restauracji może złożyć kaucję, zaraz lub 1. I. 33. Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 753

Praczka
przyjmuje do prania 3.— dziennie Strzałowa 6 III. Solarska. zdg 52 864

Krawcowa
szuka szycia w dom zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 941

Szukam
posady służącej do wszystkiego, znam dokładnie wszelkie prace gospodarstwa kobiecego miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 754

Służąca
szuka posady do wszystkiego, praniem 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 768

Krawcowa
szyje dobrze garderobę damską, dziecięcą tanio szuka pracy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 52 764

Posługi
przed lub po południu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 776

Nakładaczka
za mniejszem wynagrodzeniem poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 784

Dziewczyna
z własną pościelą szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 741

Uczciwa
dziewczyna szuka posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 748

Kucharka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 750

Poszukuję
posługi z praniem i gotowaniem, na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 703

Poszukuję
posady samodzielnej gospodyni z dobrem gotowaniem zaraz lub później złożę kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 807

Posługaczka
z dobremi świadectwami poszukuje posługi przed południem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 52 869

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 867

Panna
inteligentna poszukuje posady do dzieci z szyciem względnie wyręczycielki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 52 860

Magistra
z praktyką szuka posady. Apteka Żabikowo, pow. Poznań. zdg 52 919

Posługaczka
młoda czysta, dobre świadectwa przyjmie posługę na popołudniu. Oferty Kurjer Pozn zdg 52 911

Pomocnik
kupiecki branży kolonjalnej, uczciwy i sumienny szuka posady zaraz ewentualnie od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 010

Służący
poszukuje posługi względnie gruntownego sprzątania w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 000

Ogrodnik
żonaty, bezdzietny 20 lat praktyki, obeznany z wszelkiemi pracami w ogrodnictwie, kwiaciarstwie, warzywnictwie, szkółkarstwie oraz bartnictwie, pracował we większych ogrodach Niemczech i Polsce posiadający dobre świadectwa poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 52 996

Robotnik
do składu poszukuje pracy, kaucja 300.— Oferty Kurjer Pozn. zdg 52 978

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 900

Panienka
z dobrem szyciem, krój (p. Szpotańskiej) i robótkami przyjmie posadę w dom lub na wieś. — Oferty Kurjer Poznański zdg 52 886

28 WOLNE MIEJSCA

Ekspedjentkę
zdolną do oddziału galanterji męskiej przyjmie F. Lisiecki Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100. zdg 52 338

Bezrobotni
panowie ponad 24 lata, którym zależy na dobrej i stałej egzystencji i dziennym dochodzie 30 zł i więcej mogą się zgłosić od zaraz z dokumentami. Bliższe informacje przy osobistem zgłoszeniu: Cieszkowskiego 9. m. 2 11—1, 4—6. Pg 7836-38.154

Uczennica
może się zgłosić. Prasowalnia, Wielkie Garbary 42. zdg 53 006

Kierownik
gorzelni potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 52 809

Dziewczyna
uczciwa, czysta gotowaniem dobrze polecona potrzebna Fr Ratajczaka 36 mieszkanie 8. zdg 52 812

Osobę
rozwożenia towarów gwarancja. Adres Kurjer Poznański zdg 52 880

Fryzjerka
dobra zaraz. Focha 4 zdg 52 876

Dzielna
fryzjerka potrzebna zaraz lub 15. 12. Szewska 19 zdg 52 875

Służąca
do wszystkiego na wieś potrzebna. Zgłoszenia Długa 10 m 17, 6—7. zdg 52 868

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia Rybaki 16, m. 21 zdg 52 929

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Chwaliszewo 58. zdg 52 918

Ekspedjentka
do samodzielnego prowadzenia składu masła potrzebna od zaraz. J. W Stróżyk, Garncarska 3. zdg 52 882

Dziewczyna
do pomocy pani domu potrzebna zaraz. Grunwaldzka 14, portjernia zdg 52 759

Ekspedjentka
do prowadzenia filji piekarsko-cukierniczej z kaucją zaraz potrzebna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 52 746

Poszukuję
kelnera (ki) z kaucją 200 zł zaraz. Kurjer Poznański zdg 52 843

Do
pracy wieczorowej szuka się odpowiednia siłe biurowa bardzo biegła w stenografji polsko niemieckiej pisząca biegle i poprawnie na maszynie. Tylko pierwszorzędne siły będą uwzględnione. Zgłoszenia wraz z życiorysem i podaniem pretensji uprasza się do Kurjera Pozn. ng 6 761

Poszukuję
kucharki z kaucją 100 zł zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 52 842

Magistry
z jednoroczną praktyką z niemieckiem na skromnych warunkach poszukuje od 1 1. 33. Apteka w Śmiglu, pow. Kościan zdg 52 193

Sprzedawcy
ruchliwi wymowni do sprzedaży bardzo dobrego artykułu Adres Kurjer Poznański zdg 52 991

Posada
dla młodej inteligentnej pani warunek pożyczka od 300. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 024

Kucharka
dobra potrzebna zaraz do dworu z prasowaniem. Kopje świadectw proszę nadesłać do Kurjera Pozn. zdg 52 987

Przychodnia
starsza, sumienna do wszystkiego na cały dzień dobremi świadectwami potrzebna Szamarzewskiego 56, m 56 godz. 2—4. zdg 52 904

Duet
żeński fortepian, skrzypce oraz sympatyczna bufetowa z obsługą gości, kaucja 100 zł zaraz Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn., Grodzisk (Pozn.) ng 6 772

Gosposia - kucharka
dokładnie obeznana z gospodarstwem wiejskiem osoba zaufana potrzebna zaraz do domu kawalera dyrektora dóbr. Zgłoszenia z odpisem świadectw, podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego pod zdg 53 034

Ekspedjentka
z branży papierniczej. Zgłoszenia Chwaliszewo 3/4 dawniej Kuczkowski zdg 53 047

Kierowników (czek)
poszukujemy dzielnych energicznych w miejscowościach powiatowych do Spółdzielni rolniczej. — Posada stała i dobrze płatna Obszerne zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 53 057

Sprzedawcy
ruchliwi wymowni do sprzedaży bardzo pokupnego artykułu mogą się zgłosić pomiędzy 10—14 Wały Zygmunta Augusta 10 „Światorzut". zdg 52 334

Fryzjerka
potrzebna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 52 728

Humor zagraniczny

— Czy nie wiesz to, że czytanie w łóżku jest szkodliwe dla zdrowia?
(College Humor, Chicago).

Przedpłata na miesiąc grudzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1 łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.